

**UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA, CHIȘINĂU
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ „YURII FEDKOVICI” DIN CERNĂUȚI**

**COLOCVIUL INTERNAȚIONAL
DE ȘTIINȚE ALE LIMBAJULUI
„EUGENIU COȘERIU” (CISL)
(ediția a XVII-a, format hibrid)**

TIMP ȘI LIMBAJ

UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE”

DIN SUCEAVA

20-24 septembrie 2023

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

*Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării*
Factum per Litteras

Copertă: Iuliana Apetri și I. C. Corjan

Tehnoredactare computerizată: Daniela Hăisan

Sumar / Sommaire

Comitetul onorific / Comité honorifique	4
Comitetul științific / Comité scientifique	4-5
Coordonatori / Coordinateurs	5
Comitetul de organizare / Comité d'organisation	6
Parteneri / Partenaires	6
Sponsori / Sponsors	6
Parteneri Media / Partenaires médias	6
Programul-cadru al CISL 2023	7-8
Programul științific al manifestării	9-24
Informații publicare	25
Version française	26
Programme-cadre de CISL 2023	27-28
Programme scientifique de CISL 2023	29-45
Info Publication	46
Titluri, adrese de email, rezumate / Titres, adresses électroniques, résumés	47-90
Notes	91

Comitetul onorific CISL 2023:

Alexandru BANTOȘ, redactor-șef al revistei „Limba română”, Chișinău
Henri BOYER, prof. univ. dr., Universitatea „Paul Valéry”, Montpellier
Mircea BORBILĂ, prof. univ. dr., Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Iraida CONDREA, prof. univ. dr. habil., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Johannes KABATEK, academician, prof. dr. habil., Universitatea din Zürich
Oscar LOUREDA LAMAS, prof. univ. dr., habil., Universitatea din Heidelberg
Ioan OPREA, prof. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Sergiu PAVLICENCO, prof. univ. dr. habil., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Gheorghe POPA, prof. univ. dr. habil., Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți
Nicolae SARAMANDU, academician, Academia Română, București
Klaas WILLEMS, prof. univ. dr., Universitatea din Gent

Comitetul științific CISL 2023:

Sanda-Maria ARDELEANU, prof. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Cristina BLEORȚU, doctor, Universitatea din Zürich
Oana BOC, lector univ. dr., Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Eugenia BOJOGA, lector univ. dr., Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Tatiana CIOCOI, conf. univ. dr. habil., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Claudia COSTIN, prof. univ. dr. habil., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Marius CUCU, lector univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Mircea A. DIACONU, prof. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Constantin DRAM, prof. univ. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Olivi FELECAN, prof. univ. dr. habil., Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Dorel FÎNARU, prof. univ. dr. habil., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Alexandru GAFTON, prof. univ. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Olga GANCEVICI, conf. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării
Factum per Litteras

Angela GRĂDINARU, conf. univ. dr., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Ion GUȚU, conf.univ. dr., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Simona MODREANU, prof. univ. dr., Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Viorica MOLEA, conf. univ. dr. habil., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Cristinel MUNTEANU, prof. univ. dr. habil., Universitatea „Danubius” din Galați
Dinu MOSCAL, cercetător științific III, Academia Română. Filiala Iași
Rodica NAGY, prof.univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Enrique NOGUERAS, prof. univ. dr., Universitatea din Granada
Cristinia PALADIAN, conf. univ. dr., Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți
Daniela PETROȘEL, conf. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Elena PRUS, prof. univ. dr. habil., Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău
Maria ȘLEAHTIȚCHI, prof. univ. dr. habil., directorul Muzeului Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu”, Republica Moldova
Mariana ȘOVEA, lector univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Emma TAMÂIANU-MORITA, prof. univ. dr., Kindai University, Osaka
Luminița Elena TURCU, conf. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Ludmila USATĂI, conf. univ. dr., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Cristina VARGA, lector univ. dr., Universitatea „Babeș-Bolyai,” Cluj-Napoca
Elena VARZARI, conf. univ. dr., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
Cornel VÎLCU, lector univ. dr., Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Felicia VRÂNCEANU, conf. univ. dr., Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți
Ludmila ZBANȚ, prof. univ. dr. habil., Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

Coordonatori CISL 2023:

Prof. univ. dr. Sanda-Maria ARDELEANU
Prof. univ. dr. Mircea A. DIACONU
Prof. univ. dr. habil. Dorel FÎNARU

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării
Factum per Litteras

Comitetul de organizare CISL 2023:

Sanda-Maria ARDELEANU
Cristina BLEORȚU
Claudia COSTIN
Marius CUCU
Mircea A. DIACONU
Anișoara-Nina DUMITROV
Ioan FĂRMUȘ
Dorel FÎNARU
Olga GANCEVICI

Daniela HĂISAN
Cristinel MUNTEANU
Rodica NAGY
Cristinia PALADIAN
Daniela PETROȘEL
Arthur SUCIU
Mariana ȘOVEA
Luminița Elena TURCU
Felicia VRÂNCEANU

Ludmila ZBANTȚ

Parteneri:

Agenția Universitară a Francofoniei (AUF)
Centrul de Reușită Universitară (CRU) (USV)
Centrul de Cercetare *Analiza Discursului* (CADISS) (USV)
Centrul de Cercetare *Inter Litteras* (USV)
Biblioteca USV, Casa de Cultură a Studenților Suceava
Primăria Orașului Suceava
Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Muzeul Național al Bucovinei

AUF

CRU
Centre de Réussite
Universitaire SUCEAVA

Casa de Cultură
a Studenților
Suceava

ARHIEPISCOPIA SUCEVEI ȘI RĂDĂUȚILOR

Sponsor: Dracaena Farm

Parteneri Media:

Programul-cadru al CISL 2023

MIERCURI, 20 SEPTEMBRIE 2023

- 10.00-18.00 – Primirea și înscrierea participanților (Holul central, corp A, USV)
- 16.00-18.00 – Vizită ghidată a Cetății de Scaun a Sucevei și a Muzeului Satului Bucovinean
- 19.00-21.00 – Cocktail de primire (Hotel „Prestige Magic”, B-dul 1 Decembrie 1918)

JOI, 21 SEPTEMBRIE 2023

- 09.00-09.30 – Deschiderea oficială a lucrărilor
- 09.30-11.00 – Conferințe în plen
- 11.00-13.00 – Ceremonie de decernare a titlului de DHC prof. Henri Boyer
- 13.00-13.10 – Vernisaj al expoziției de carte și medalii „Eugeniu Coșeriu” (corp E)
- 13.10-14.30 – Pauză de prânz
- 14.30-18.30 – Lucrări în secțiuni

VINERI, 22 SEPTEMBRIE 2023

- 09.00-13.00 – Conferințe în plen, lansare de carte
- 13.00-14.00 – Pauză de prânz
- 14.00-14.30 – Lansare de carte
- 14.30-15.00 – Conferință în plen
- 15.10-17.50 – Lucrări în secțiuni
- 18.00 – Închiderea oficială a lucrărilor CISL 2023
- 18.30 – Cină festivă (Hotel „Prestige Magic”, B-dul 1 Decembrie 1918)

SÂMBĂTĂ, 23 SEPTEMBRIE 2023

Program cultural:

- 10.00-18.00 – Excursie în Bucovina: Turul Mănăstirilor (traseu: Suceava – Voroneț – Sucevița – Putna – Dragomirna – Suceava; masă de prânz la „Popas Turistic Bucovina”, Sucevița, contra cost)
- 19.00 – Spectacol de teatru *Occident Express* (Teatrul Municipal „Matei Vișniec” Suceava)

DUMINICĂ, 24 SEPTEMBRIE 2023

Vizită la Muzeul Național al Bucovinei

DESCHIDEREA OFICIALĂ A LUCRĂRILOR

JOI, 21 SEPTEMBRIE 2023

Auditorium „Joseph Schmidt”

09.00- 09.30 Cuvinte de salut:

- Prof. univ. dr. Mircea A. DIACONU (prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava)
- Prof. univ. dr. Mihai DIMIAN (prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava)
- Irina-Loredana STĂNCULESCU (consul general al României la Cernăuți)
- Prof. univ. dr. habil. Ludmila ZBANȚ (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)
- Ec. Ion LUNGU (primar al municipiului Suceava)
- Prof. univ. dr. Mohamed KETATA (director al AUF)
- Lector univ. dr. Eugenia BOJOGA (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca)

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării
Factum per Litteras

COLOCVIUL INTERNAȚIONAL DE ȘTIINȚE ALE LIMBAJULUI „EUGENIU COȘERIU” (CISL)

(ediția a XVII-a, format hibrid)

TIMP ȘI LIMBAJ

UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA

Programul științific al manifestării

21-22 septembrie 2023

JOI, 21 SEPTEMBRIE 2023

Auditorium „Joseph Schmidt”

- 09.30- Conferință în plen
10.00 Mircea A. DIACONU
(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)
Memorie și Timp. Mică incursiune bucovineană
- 10.00- Conferință în plen
10.30 Alexandru GAFTON
(Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași)
Știință și metaforă
- 10.30- Conferință în plen
11.00 Ludmila ZBANȚ & Nina ROȘCOVAN
(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)
Timpul în textul ficțional (în original și în traducere). Tradiție și actualitate
- 11.00- Ceremonie de decernare a titlului de DHC prof. Henri Boyer
13.00 Conferință în plen
Henri BOYER
(Universitatea Montpellier III)
L'opposition diachronie/synchronie selon Eugenio Coseriu : libre illustration à propos du passé simple et du passé composé en français contemporain

Biblioteca (Corp E)

- 13.00- Vernisaj al expoziției de carte și medalii „Eugeniu Coșeriu”
13.10 (prezintă: Cristina BLEORȚU)

14.30- Lucrări în secțiuni

18.30

14.30-

18.30

Secțiune	Locație	Moderatori:
(1) Nivelul universal. Relația timp-limbaj în lingvistica generală, teoria și filozofia limbajului	Auditorium „Joseph Schmidt”	Dumitru Cornel VÎLCU & Dorel FÎNARU
Ștefan AFLOROAEI (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași) <i>Coșeriu: A spune și a înțelege</i> (online)		
Ana Maria AGUD APARICIO (Universitatea din Salamanca, Spania) <i>Time in Language and its Treatment within Linguistics</i> (online)		
Pierre SWIGGERS (Universitatea Catolică din Leuven, Belgia) <i>Langage, langue et temps : dedans, dehors, autour</i> (online)		
Magdalena VIRAMONTE DE ÁVALOS (Universitatea Națională din Córdoba, Argentina) <i>Descubriendo a Coșeriu en la carrera de Lengua Española</i> (online)		
Timea PROSAN (Universitatea „Transilvania” Brașov) <i>Corelativele temporale în limba română contemporană</i> (online)		
Daiana CUIBUS (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca) <i>De la gramatica temporalității la (a)temporalitatea gramaticii</i>		

Petru BEJAN

(Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași)

Timp și limbaj în filosofia primelor secole creștine

Sanda-Maria ARDELEANU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

„Notre Coșeriu”

Rodica NAGY

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Relația spațio-temporală în analiza nivelului sintactic.

O reevaluare

Felicia VRÂNCEANU

(Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți)

Gheorghe Jernovei: intuiția timpului recuperat

Dumitru Cornel VÎLCU

(Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca)

Temporalitate „ec-statică”: cel de-al doilea raport semiotic

și intenționalitățile vorbitorului în lingvistica integrală

Inga GALBEN

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Limbajul ca instrument de identificare culturală

14.30-
16.30

Secțiune	Locație	Moderatori
(2) Nivelul istoric al limbii din perspectiva raportului timp-limbaj (A)	Aula Corp E	Cristina BLEORȚU & Cristinel MUNTEANU

Ana Belén LLOPIS CARDONA

(Universitatea din Valencia, Spania)

Propuesta de análisis del cambio de entorno en las tradiciones discursivas (online)

Alfredo MATUS OLIVIER

(Universidad de Chile)

Para una semántica integral (online)

Adolfo ELIZAINCÍN

(Universidad de la República, Uruguay)

65 años de sincronía, diacronía e historia (online)

Vincenzo ORIOLES

(Universitatea din Udine, Italia)

Dallo stato di lingua saussuriano alla diacronia virtuale in sincronia. Un caso di studio

Cristina BLEORȚU

(Universitatea din Zürich, Elveția)

Teoria schimbării lingvistice a lui Coșeriu și traducerea automată

Petronela SAVIN

(Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău)

Aspecte ale variației lingvistice în terminologia culinară românească

16.30-
18.30

Secțiune	Locație	Moderatori
(6) Relația timp-limbaj: contextualizări didactice	Aula Corp E	Adriana Maria ROBU & Ioan FĂRMUȘ

Angela SOLTAN

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Alteritatea și achiziția adaptativă a limbajului în epoca dezvoltării exponențiale a tehnologiilor (online)

Silvia GUȚU

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Enseigner le temps en FLE: Défis didactiques et perspectives interculturelles

Adriana Maria ROBU

(Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași)

Comunicarea didactică și neurodinamica învățării

Angelica-Elena FĂRMUȘ

(Colegiul Tehnic „Samuil Isopescu”, Suceava)

Textul dramatic. Repere didactice

Cătălina Paula PENEVICI (HURJUI)
(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Particularități ale limbajului și comunicării în
tulburările de spectru autist*

Anișoara-Nina DUMITROV
(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Biblioteca viitorului

14.30-
16.30

Secțiune	Locație	Moderatori
(3) Nivelul individual. Timp și temporalitate în discursul și metadiscursul literar (A)	Sala 206, Corp A	Oana BOC & Daniela PETROȘEL

Victoria FONARI

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

*Narcisismul – concilierea științifică în oglinda
temporalității (online)*

Hasmik H. MATIKYAN

(Universitatea din Shirak, Armenia)

*Traditional and Literary Interrelations Between
Nursery Rhymes (Based on Materials from Shirak
Region) (online)*

Oana BOC

(Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca)

Temporalitate și univers de discurs poetic

Amos KAMSU SOUOPTETCHA

(Universitatea din Maroua, Camerun)

*Conflicts linguistiques, représentations égalitaires au
cœur de Mistiriijo la mangeuses d’âme de Djâili
Amadou Amal*

Cheikh Mouhamadou Soumoune DIOP

(Universitatea Assane Seck din Ziguinchor, Senegal)

*L’expression du temps dans la fiction littéraire
d’Afrique francophone*

Daniela PETROȘEL

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Fapte și ficțiuni în Solomonarul lui Florin Chirculescu

16.30-18.30	<p>Secțiune</p> <p>(3) Nivelul individual. Timp și temporalitate în discursul și metadiscursul literar</p> <p>(B)</p> <p>Lidia NEGARĂ (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău) <i>Tipologia discursului la confluența stilurilor funcționale</i> (online)</p> <p>Diana-Gabriela BECLEA (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) <i>Timp și temporalitate în „Bucăți de noapte” de G. Bacovia</i></p> <p>Ozana-Ioana CIOBANU (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) <i>Timpul în romanele realismului magic</i></p> <p>Sergiu CRĂCIUN (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) <i>Timp mitic și limbaj simbolic în basmele populare culese de Leca Morariu</i></p> <p>Denisa-Gabriela FILIPOVICI (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) <i>Timp și temporalitate în proza eminesciană</i></p> <p>Mihaela ISĂILĂ (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) <i>Timp gramatical – timp narativ în proza eminesciană</i></p>	<p>Locație</p> <p>Sala 206, Corp A</p>	<p>Moderatori</p> <p>Gina PUICĂ & Ozana-Ioana CIOBANU</p>
14.30-18.30	<p>Secțiune</p> <p>(4) Timp și temporalitate în comunicare. Discursul și metadiscursul non-literar</p> <p>(A)</p>	<p>Locație</p> <p>Sala 122, corp A</p>	<p>Moderatori</p> <p>Iraida CONDREA & Monica TIMOFTE</p>

Eugen ISTODOR

(Universitatea București)

Cuvântul „bicicletă”. Câmp teoretic și realitatea românească a lui Pegas (online)

Liliana AGACHE

(Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București)

Istoria poamelor. Probleme de datare

Monica TIMOFTE

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Despre timpul lexical în Cartea Facerii

Andreea AIOANEI

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Relația timp- limbaj în Facerea

Ioana Daniela BĂLĂUȚĂ

(Universitatea Națională „Yurii Fedkovič”, Cernăuți, Ucraina)

Evoluția modului de structurare discursivă a textului turistic și adaptarea acestuia la practicile sociale actuale. O analiză a unui corpus de ghiduri turistice despre România, publicate în română și în franceză

Iraida CONDREA

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Timp și ideologie, reflectate în microtoponimia urbană

Elena FAUR

(Academia Română, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca)

„Timpul... aș vrea să-l vând, dacă aș putea..., să-l vând și să-l plătesc tot eu”. Metafore ale iubirii și ale timpului în perspectiva teoriei integraliste a metaforei

Evelina Mezalina GRAUR

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Renaming Reality: New Words for New Worlds

Ioana-Crina PRODAN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Valeurs contextuelles du discours scientifique

Mariana ȘOVEA

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

15 ans après : évolution des représentations sur la France et les Français dans le discours médiatique actuel

Monica COCA

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Creativitate și limbaj: modalități de desemnare metaforică în cimiliturile din dialectul megleno-român

Cristina ENICOV

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Considerațiuni asupra cadrului temporal și spațial al discursului publicitar

14.30-
16.50

Secțiune	Locație	Moderatori
(5) Problema temporalității în teoria și practica traducerii (A)	Sala 120, corp A	Daniela HĂISAN & Daniela Maria MARȚOLE

Mihaela IOVU

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Problema temporalității în traducerea operei poetice japoneze în română, franceză și engleză (online)

Darius LUNGU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Timp și temporalitate din perspectiva traducerii

Daniela HĂISAN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

As Time Goes By... On (Re)Translation's Own Temporality as Reflected in 10 Romanian Versions of Robinson Crusoe Published between 1835 and 2022

Daniela Maria MARȚOLE

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

“Nothing Is but what Is Not”: Translating Difference in Romanian Versions of Shakespeare's Plays

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării
Factum per Litteras

Ciprian POPA

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Eugenio Coseriu, “Tempo e linguaggio”: un’analisi
della traduzione in romeno*

Nicoleta-Loredana MOROȘAN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Traduire les valeurs des temps du subjonctif dans la
tragédie racinienne*

Cristina-Maria ȚURAC

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Les marques culturelles dans la traduction en français
du roman Iepurii nu mor de Savatie Baștovoii*

VINERI, 22 SEPTEMBRIE 2023

Auditorium „Joseph Schmidt”

Moderator: Dorel FÎNARU

- 09.00- Conferință în plen
09.30 Eugenia BOJOGA
(Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca)
*Concepte coșeriene din sociolingvistică în
dezbaterile din lingvistica actuală în
Republica Moldova*
- 09.30- Conferință în plen
10.00 Dumitru Cornel VÎLCU
(Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca)
*Temporalitate fenomenologică: primul
raport semiotic și planul universal al
limbajului la Coșeriu*
- 10.00- Conferință în plen
10.30 Oscar LOUREDA LAMAS
(Universitatea din Heidelberg, Germania)
Mi Coșeriu (online)
- 10.30- Conferință în plen
11.00 Cristinel MUNTEANU
(Universitatea „Danubius” din Galați)
*Limbajul in illo tempore. Două sensuri ale
legendei Turnului Babel*
- 11.00- Lansare de carte: Eugeniu COȘERIU, *Principalele probleme
11.30 ale limbii române* (ediție coordonată de Johannes
KABATEK, Cristinel MUNTEANU, Cristina BLEORȚU),
Editura Academiei Române, 2023

Moderator: Ludmila ZBANȚ

- 11.30- Conferință în plen
12.00 Maria Carmen ALÉN GARABATO
(Universitatea „Paul Valéry” din Montpellier)
*« Reflexiones frías sobre un tema candente »
: E. Coseriu et le débat orthographique du
galicien dans les années 80*

12.00- Conferință în plen
12.30 Cristinia PALADIAN
(Universitatea Națională „Yurii Fedkovici” din
Cernăuți, Ucraina)
*Semantica metrului în volumul Dreptul la
timp de Nichita Stănescu*

12.30- Conferință în plen
13.00 Dorel FÎNARU
(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)
Limbaajul în timp

14.00- Lansare de carte: Johannes KABATEK, *Eugenio Coșeriu:*
14.30 *Beyond Structuralism*, De Gruyter, 2023
Moderator: Cristina BLEORȚU

14.30- Conferință în plen
15.00 Johannes KABATEK
(Universitatea din Zürich, Elveția)
Coșeriu and Aesthetics: An Unknown Facet

15.10- Lucrări în secțiuni

18.10

	Secțiune	Locație	Moderatori
15.10- 18.10	(2) Nivelul istoric al limbii din perspectiva raportului timp-lingvaj (B)	Auditorium „Joseph Schmidt”	Viorica MOLEA & Niculina IACOB

Viorica MOLEA

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

*Expresia cognitivă a câmpului semantic al
conceptului „timp” în frazeologia română*

Lavinia SEICIUC

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Sfârșitul timpului: exprimarea creativă a conceptului
de „niciodată” în limbile romanice*

Vasile DEMCIUC
(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Arhiepiscopia
Sucevei și Rădăuților)

Psaltirea în versuri – 350 de ani

Niculina IACOB

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Perspectiva temporală exprimată prin formele
verbale supracompuse în Vulgata de la Blaj*

Dinu MOSCAL

(Academia Română, Filiala Iași – Institutul de Filologie
Română „A. Philippide”)

Timpul și predicția. Predicatul nominal

Nicoleta PETUHOV

(Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București)

*Structuri frazeologice somatice cu „a avea” în limba
română. O abordare onomasiologică din perspectivă
diacronică*

Wolf DIETRICH

(Universitatea din Münster, Germania)

*Le système verbal roman de Coșeriu – cinquante ans
après (online)*

Horia Vicențiu PĂTRAȘCU

(Universitatea Politehnică din București)

Forme și paradoxuri ale comunicării cu viitorul

Anca Diana CERVINSCHI (ISTRATE)

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

El Rumañol – generația a II-a

15.10-
17.50

Secțiune	Locație	Moderatori
(3) Nivelul individual. Timp și temporalitate în discursul și metadiscursul literar (C)	Aula Corp E	Claudia COSTIN & Ion GUȚU

Ana GUȚU

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Les philosophèmes antithétiques : expression de l'atemporalité dans les œuvres philosophiques de Voltaire

Ion GUȚU

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Le mot-symbole et sa dimension temporelle dans le texte littéraire

Mamadou DRAME

(Universitatea Cheikh Anta, Dakar, Senegal)

Traces de la mémoire de l'esclavage dans la musique au Sénégal : entre idéalisation et transmission

Claudia COSTIN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Timpul în literatură – între absorbție și povară

Constantin DRAM

(Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași)

Unele comentarii asupra determinărilor temporale în proză

Gina PUICĂ

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Căderea din timp. De la Cioran la Theodor Cazaban

Alina-Viorela PRELIPCEAN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

El honor entre vanidad, orgullo y (falsas) apariencias en la literatura española

Anca Elisabeta TURCU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Tirania timpului și iluziile Expresionismului german

15.10-
17.10

Secțiune	Locație	Moderatori
(3) Nivelul individual. Timp și temporalitate în discursul și metadiscursul literar (D)	Sala 206, Corp A	Ana GUȚU & Antoniu-Alexandru FLANDORFER

Luminița Elena TURCU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Time and Other Universal Truths in Pride and Prejudice

Enrique NOGUERAS

(Universitatea din Granada, Spania)

Tiempo, verdades y lenguajes. Sobre la narrativa de José Manuel Caballero Bonald

Antoni Alexandru FLANDORFER

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Analiza fenomenologică a celui de-Al Cincilea Imperiu (Quinto Império) ca paratopie spațio-temporală

Mariana CHIRIȚĂ

(Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Moldova)

Modalități de reprezentare a timpului în textul dramatic

Ioan FĂRMUȘ

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Conceptul de autenticitate privit dinspre teoriile teatrale camilpetresciene

Oana ZUGRAVU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Devenirea anti-pieseii Cântăreața cheală. Context lingvistic și temporal

15.10-
18.10

Secțiune	Locație	Moderatori
(4) Timp și temporalitate în comunicare. Discursul și metadiscursul non-literar (B)	Sala 122, Corp A	Sterian-Arthur SUCIU & Cristina CRUCIRESCU

Ioana MITITELU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Evoluția cadrului temporal în comunicarea vizuală: timpul, vector semnificativ în limbajul cinematografic (online)

Cristina CRUCIRESCU

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Modelul triadic de analiză al discursului judiciar argumentativ (studiu diacronic în baza corpusului de pledoarii din procesele judiciare ale Franței, sec. XV-XX)

Sterian-Arthur SUCIU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Controversa Marshall McLuhan – Mircea Eliade: mediul este mesajul sau timpul este mesajul?

Marius CUCU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Frumusețea rostirii și căderea din timp la E. Cioran

Saul POP

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Atemporalitatea fotografiei în epoca fast-consumption. Reîntoarcerea fotografiei pe film

Simona-Magdalena TRUȘCAN

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Juxtaposition of Text and Image in Comics

Florin DOMUNCO

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Semnificații și implicații ale rețelelor informale de comunicare în evoluția carierelor academice

Petru MARIAN-ARNAT

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Teorii ale conspirației în spațiul public românesc

Bianca-Maria LUCANU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

Influența limbii engleze în limbajul modei

15.10-
17.30

Section	Venue	Chairs
(5) Problema temporalității în teoria și practica traducerii (B)	Sala 120, Corp A	Muguraș CONSTANTINESCU & Raluca-Nicoleta BALAȚCHI

Mariana NEȚ

(Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan
– Al. Rosetti”, București)

Evoluția limbii române prin traduceri (1866-2016)
(online)

Muguraș CONSTANTINESCU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Traducerile, parte integrantă a patrimoniului
cultural*

Roxana MOVILEANU

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Convergențe și divergențe între traductologia
coșeriană și traductologia franceză*

Angela GRĂDINARU

(Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

Traducerea titlurilor de filme: o adevărată provocare

Anamaria ANTONESEI

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Traduire le temps : enjeux et solutions dans la
traduction du poème « Luceafărul »*

Raluca-Nicoleta BALAȚCHI

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Michel Butor et son Emploi du temps : de l'original
à la traduction roumaine*

Corina IFTIMIA

(Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava)

*Traduire les polars de San Antonio : défi et
divertissement*

18.00   Înciderea oficială a lucrărilor

INFORMAȚII PRIVITOARE LA PUBLICARE:

Actele CISEL „Eugeniu Coșeriu” (Suceava, 2023) vor fi publicate în seria „Limbe și comunicare”, vol. XVII.

Până pe data de **15 octombrie**, vă rugăm să ne trimiteți pe adresa **colocvii.coseriu.usv@gmail.com** lucrările *in extenso*. Lucrările vor fi însoțite de un **rezumat** în altă limbă de redactare decât cea a textului.

Norme de tehnoredactare:

- format: A4, 12 TNR, 1 rând, margini pagină 20 mm, justified
- titlul articolului – 12, TNR, majuscule, bold, centrat
- numele autorului – sub titlu, 12, TNR, bold, centrat (grad didactic, instituție, localitate, țară)
- rezumat: 11, TNR, italic
- 5 cuvinte-cheie: 11, TNR, italic
- referințe bibliografice în text: (Coșeriu, 2009: 17)
- note de subsol: 10, TNR, 1,5, justified
- numerotarea paginilor – jos, dreapta
- bibliografia: la sfârșitul lucrării, după modelul:
  1. COȘERIU, Eugeniu, 2009, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*, Antologie, argument, note, bibliografie și indici de Dorel Fînar, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.
  2. KABATEK, Johannes, „Las categorizaciones de las lenguas, del lenguaje y de los discursos – teoría y ejemplos iberorrománicos”, in *Congreso Internacional de Lingüística y Filología Románicas*, Salamanca, 24 Septiembre 2001 – 30 Septiembre 2001, pp. 253-262.
  3. TĂMÂIANU-MORITA, Emma, *Cîteva distincții conceptuale de bază într-o tipologie textuală de orientare integralistă*, în „Limba română”, Chișinău, nr. 4-6, 2006, pp. 14-29.

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

*Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării*
Factum per Litteras

UNIVERSITÉ « ȘTEFAN CEL MARE » DE SUCEAVA
UNIVERSITÉ NATIONALE « YURII FEDKOVICI », TCHERNIVTSI
UNIVERSITÉ D'ÉTAT DE MOLDAVIE, CHISINAU

COLLOQUE INTERNATIONAL
DES SCIENCES DU LANGAGE
« EUGENIU COȘERIU » (CISL)
(XVIIème édition, format hybride)

TEMPS ET LANGAGE

UNIVERSITÉ « ȘTEFAN CEL MARE » DE
SUCEAVA
20-24 septembre 2023

Programme-cadre de CISL 2023

MERCREDI, 20 SEPTEMBRE 2023

- 10.00-18.00 – Accueil des participants (Hall central, bâtiment A, USV)
- 16.00-18.00 – Visite guidée de la Citadelle de Suceava et du Musée du Village Bucovinien
- 19.00-21.00 – Cocktail de bienvenue (Hôtel « Prestige Magic », Boulevard 1 December 1918)

JEUDI, 21 SEPTEMBRE 2023

- 09.00-09.30 – Ouverture du colloque
- 09.30-11.00 – Conférences plénières
- 11.00-13.00 – Cérémonie de remise du titre DHC au professeur Henri Boyer
- 13.00-13.10 – Vernissage : exposition de livres et médailles « Eugen Coșeriu » (bâtiment E)
- 13.10-14.30 – Pause déjeuner
- 14.30-18.30 – Ateliers par sections

VENDREDI, 22 SEPTEMBRE 2023

- 09.00-13.00 – Conférences plénières, lancement de livre
- 13.00-14.00 – Pause déjeuner
- 14.00-14.30 – Lancement de livre
- 14.30-15.00 – Conférence plénière
- 15.10-17.50 – Ateliers par sections
- 18.00 – Clôture du colloque CISL 2023
- 18.30 – Dîner de gala (Hôtel « Prestige Magic », Boulevard 1 December 1918)

SAMEDI, 23 SEPTEMBRE 2023

Programme culturelle :

- 10.00-18.00 – Excursion en Bucovine : Visite des monastères (trajet : Suceava – Voroneț – Sucevița – Putna – Dragomirna – Suceava ; repas à la charge des participants en Sucevița, « Popas Turistic Bucovina »)
- 19.00 – Spectacle de théâtre *Occident Express* (Théâtre Municipale « Matei Vișniec » Suceava)

DIMANCHE, 24 SEPTEMBRE 2023

Visite du Musée National de la Bucovine

OUVERTURE DU COLLOQUE

JEUDI, 21 SEPTEMBRE 2023

Auditorium « Joseph Schmidt »

09.00- 09.30 Discours de bienvenue :

Prof. Mircea A. DIACONU (vice-recteur de l'Université « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Prof. Mihai DIMIAN (vice-recteur de l'Université « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Irina-Loredana STĂNCULESCU (consul général de Roumaine à Chernivtsi)

Prof. habil. Ludmila ZBANȚ (Université d'État de Moldova, Chișinău)

Ec. Ion LUNGU (maire de Suceava)

Prof. univ. dr. Mohamed KETATA (directeur de l'AUF)

Lect. BOJOGA (Université « Babeș-Bolyai », Cluj-Napoca)

**COLLOQUE INTERNATIONAL
DES SCIENCES DU LANGAGE
„EUGENIU COȘERIU” (CISL)
(XVIIème édition, format hybride)**

**TEMPS ET LANGAGE
Programme scientifique
21-22 septembre 2023**

JEUDI, 21 SEPTEMBRE 2023

Auditorium « Joseph Schmidt »

- 09.30-10.00 Conférence plénière
Mircea A. DIACONU
(Université « Ștefan cel Mare » de Suceava)
*Memorie și Timp. Mică incursiune
bucovineană*
- 10.00-10.30 Conférence plénière
Alexandru GAFTON
(Université « Alexandru Ioan Cuza » de Iași)
Știință și metaforă
- 10.30-11.00 Conférence plénière
Ludmila ZBANȚ & Nina ROȘCOVAN
(Université d'État de Moldova)
*Timpul în textul ficțional (în original și în
traducere). Tradiție și actualitate*
- 11.00-13.00 Cérémonie de remise du titre DHC au professeur Henri Boyer
Conférence plénière
Henri BOYER
(Université Montpellier III)
*L'opposition diachronie/synchronie selon
Eugenio Coseriu : libre illustration à propos
du passé simple et du passé composé en
français contemporain*

Bibliothèque (Bâtiment E)

13.00- Vernissage de l'exposition de livres et médailles « Eugen
13.10 Coșeriu »

14.30- Ateliers par sections

18.30

14.30-

18.30

Section	Lieu	Modérateurs
(1) Le niveau universel. La relation temps-langage dans la linguistique générale, la théorie et la philosophie du langage	Auditorium « Joseph Schmidt »	Dumitru Cornel VÎLCU & Dorel FÎNARU
Ștefan AFLOROAEI (Université « Alexandru Ioan Cuza » de Iași) <i>Coșeriu: A spune și a înțelege</i> (online)		Ana María AGUD APARICIO (Universitatea din Salamanca, Spania) <i>Time in Language and its Treatment within Linguistics</i> (online)
Pierre SWIGGERS (Université Catholique de Louvain, Belgique) <i>Langage, langue et temps : dedans, dehors, autour</i> (online)		Magdalena VIRAMONTE DE ÁVALOS (Université Nationale de Córdoba, Argentine) <i>Descubriendo a Coșeriu en la carrera de Lengua Española</i> (online)
Timea PROSAN (Université « Transilvania » Brașov) <i>Corelativele temporale în limba română contemporană</i> (online)		Daiana CUIBUS (Université « Babeș-Bolyai », Cluj-Napoca) <i>De la gramatica temporalității la (a)temporalitatea gramaticii</i>

Petru BEJAN

(Universitățile « Alexandru Ioan Cuza » de Iași)

Timp și limbaj în filosofia primelor secole creștine

Sanda-Maria ARDELEANU

(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)

« Notre Coșeriu »

Rodica NAGY

(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Relația spațio-temporală în analiza nivelului sintactic. O reevaluare

Felicia VRÂNCEANU

(Universitatea Națională « Yurii Fedkovici » de Tschernivtsi)

Gheorghe Jernovei: intuiția timpului recuperat

Dumitru Cornel VÎLCU

(Universitățile « Babeș-Bolyai », Cluj-Napoca)

Temporalitate „ec-statică”: cel de-al doilea raport semiotic și intenționalitățile vorbitorului în lingvistica integrală

Inga GALBEN

(Universitatea d'État de Moldova)

Limbajul ca instrument de identificare culturală

14.30-
16.30

Section	Lieu	Modérateurs
(2) Le niveau historique de la langue dans la perspective du rapport temps-langage (A)	Auditorium, Bâtiment E	Cristina BLEORȚU & Cristinel MUNTEANU

Ana Belén LLOPIS CARDONA

(Universitatea de Valence, Espagne)

Propuesta de análisis del cambio de entorno en las tradiciones discursivas (online)

Alfredo MATUS OLIVIER

(Universitatea de Chili)

Para una semántica integral (online)

Adolfo ELIZAINCÍN
(Universidad de la República, Uruguay)
65 años de sincronía, diacronía e historia (online)

Vincenzo ORIOLES
(Université de Udine, Italie)
Dallo stato di lingua saussuriano alla diacronia virtuale in sincronia. Un caso di studio

Cristina BLEORȚU
(Université de Zürich, Suisse)
Teoria schimbării lingvistice a lui Coșeriu și traducerea automată

Petronela SAVIN
(Université « Vasile Alecsandri » de Bacău)
Aspecte ale variației lingvistice în terminologia culinară românească

16.30-
18.30

Section	Lieu	Modérateurs
(6) Relation temps-langage : contextualisations didactiques	Auditorium, Bâtiment E	Adriana Maria ROBU & Ioan FĂRMUȘ

Angela SOLTAN
(Université d'État de Moldova)
Alteritatea și achiziția adaptativă a limbajului în epoca dezvoltării exponențiale a tehnologiilor (online)

Silvia GUȚU
(Université d'État de Moldova)
Enseigner le temps en FLE: Défis didactiques et perspectives interculturelles

Adriana Maria ROBU
(Université « Alexandru Ioan Cuza » de Iași)
Comunicarea didactică și neurodinamica învățării

Angelica-Elena FĂRMUȘ
(Collège Technique « Samuil Isopescu » , Suceava)

Textul dramatic. Repere didactice

Cătălina Paula PENEVICI (HURJUI)
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Probleme ale dezvoltării limbajului la copiii cu unele
tulburări din spectrul autismului*

Anișoara-Nina DUMITROV
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Biblioteca viitorului

14.30-
16.30

Section	Lieu	Modérateurs
(3) Le niveau individuel. Temps et temporalité dans le discours et le métadiscours littéraire (A)	Salle 206, Bâtiment A	Oana BOC & Daniela PETROȘEL

Victoria FONARI

(Universitățile d'État de Moldova)

*Narcisismul – concilierea științifică în oglinda
temporalității* (online)

Hasmik H. MATIKYAN

(Universitățile de Shirak, Arménie)

*Traditional and Literary Interrelations Between
Nursery Rhymes (Based on Materials from Shirak
Region)* (online)

Oana BOC

(Universitățile « Babeș-Bolyai », Cluj-Napoca)

Temporalitate și univers de discurs poetic

Amos KAMSU SOUOPTETCHA

(Universitățile de Maroua, Caméroun)

*Conflicts linguistiques, représentations égalitaires au
cœur de Mistiriijo la mangeuses d'âme de Djaili
Amadou Amal*

Cheikh Mouhamadou Soumoune DIOP

(Universitățile Assane Seck din Ziguinchor, Sénégal)

*L'expression du temps dans la fiction littéraire
d'Afrique francophone*

Daniela PETROȘEL

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Fapte și ficțiuni în Solomonarul lui Florin
Chirculescu*

16.30-
18.30

Section	Lieu	Modérateurs
(3) Le niveau individuel. Temps et temporalité dans le discours et le métadiscours littéraire (B)	Salle 206, Bâtiment A	Gina PUICĂ & Ozana-Ioana CIOBANU

Lidia NEGARĂ

(Universităte d'État de Moldova)

*Tipologia discursului la confluența stilurilor
funcționale* (online)

Diana-Gabriela BECLEA

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Timp și temporalitate în "Bucăți de noapte" de
George Bacovia*

Ozana-Ioana CIOBANU

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Timpul în romanele realismului magic

Sergiu CRĂCIUN

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Timp mitic și limbaj simbolic în basmele populare
culese de Leca Morariu*

Denisa-Gabriela FILIPOVICI

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Timp și temporalitate în proza eminesciană

Mihaela ISĂILĂ

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Timp gramatical – timp narativ în proza eminesciană

14.30-
18.30

Section	Lieu	Modérateurs
(4) Temps et temporalité dans la communication. Le discours et le métadiscours non-littéraire (A)	Salle 122, Bâtiment A	Iraida CONDREA & Monica TIMOFTE
Eugen ISTODOR (Université de Bucarest) <i>Cuvântul „bicicletă”. Câmp teoretic și realitatea românească a lui Pegas (online)</i>		
Liliana AGACHE (Institut de Linguistique « Iorgu Iordan – Al. Rosetti », Bucarest) <i>Istoria poamelor. Probleme de datare</i>		
Monica TIMOFTE (Université « Ștefan cel Mare » de Suceava) <i>Despre timpul lexical în Cartea Facerii</i>		
Andreea AIOANEI (Université « Ștefan cel Mare » de Suceava) <i>Relația timp-limbaj în Facerea</i>		
Ioana Daniela BĂLAUȚĂ (Université Nationale « Yurii Fedkovici » de Tschernivtsi) <i>Evoluția modului de structurare discursivă a textului turistic și adaptarea acestuia la practicile sociale actuale. O analiză a unui corpus de ghiduri turistice despre România, publicate în română și în franceză</i>		
Iraida CONDREA (Université d'État de Moldova) <i>Timp și ideologie, reflectate în microtoponimia urbană</i>		
Elena FAUR (Institut de Linguistique et Histoire Littéraire « Sextil Pușcariu », Cluj-Napoca) <i>« Timpul... aș vrea să-l vând, dacă aș putea..., să-l vând și să-l plătesc tot eu ». Metafore ale iubirii și ale timpului în perspectiva teoriei integraliste a metaforei</i>		

Evelina Mezalina GRAUR
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Renaming Reality: New Words for New Worlds

Ioana-Crina PRODAN
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Valeurs contextuelles du discours scientifique

Mariana ȘOVEA
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)
15 ans après: évolution des représentations sur la France et les Français dans le discours médiatique actuel

Monica COCA
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Creativitate și limbaj: modalități de desemnare metaforică în cimiliturile din dialectul megleno-român

Cristina ENICOV
(Universitățile d'État de Moldova)
Considerațiuni asupra cadrului temporal și spațial al discursului publicitar

14.30-
16.50

Section	Lieu	Modérateurs
(5) Le problème de la temporalité dans la théorie et la pratique de la traduction (A)	Salle 120, Bâtiment A	Daniela HĂISAN & Daniela Maria MARȚOLE

Mihaela IOVU
(Universitățile d'État de Moldova)
Problema temporalității în traducerea operei poetice japoneze în română, franceză și engleză (online)

Darius LUNGU
(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Timp și temporalitate din perspectiva traducerii

Daniela HĂISAN

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*As Time Goes By... On (Re)Translation's Own
Temporality as Reflected in 10 Romanian Versions of
Robinson Crusoe Published between 1835 and 2022*

Daniela Maria MARȚOLE

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*"Nothing Is but what Is Not": Translating Difference
in Romanian Versions of Shakespeare's Plays*

Ciprian POPA

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Eugenio Coseriu, "Tempo e linguaggi": un'analisi
della traduzione in romeno*

Nicoleta-Loredana MOROȘAN

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Traduire les valeurs des temps du subjonctif dans la
tragédie racinienne*

Cristina-Maria ȚURAC

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Les marques culturelles dans la traduction en
français du roman Iepurii nu mor de Savatie Baștovoi*

VENDREDI, 22 SEPTEMBRE 2023

Auditorium « Joseph Schmidt »

Modérateur : Dorel FÎNARU

- 09.00- Conférence plénière
09.30 Eugenia BOJOGA
(Université « Babeș-Bolyai », Cluj-Napoca)
*Concepte coșeriene din sociolingvistică în
dezbaterile din lingvistica actuală în
Republica Moldova*
- 09.30- Conférence plénière
10.00 Dumitru Cornel VÎLCU
(Université « Babeș-Bolyai », Cluj-Napoca)
*Temporalitate fenomenologică: primul raport
semiotic și planul universal al limbajului la
Coșeriu*
- 10.00- Conférence plénière
10.30 Oscar LOUREDA
(Université de Heidelberg, Allemagne)
Mi Coșeriu (online)
- 10.30- Conférence plénière
11.00 Cristinel MUNTEANU
(Université « Danubius » de Galați)
*Limbajul in illo tempore. Două sensuri ale
legendei Turnului Babel*

- 11.00- Lancement de livre: Eugeniu COȘERIU, *Principalele
11.30 probleme ale limbii române* (coord. par Johannes
KABATEK, Cristinel MUNTEANU, Cristina BLEORȚU),
Maison d'Édition de l'Académie Roumaine, 2023

Modérateur : Ludmila ZBANȚ

- 11.30- Conférence plénière
12.00 Maria Carmen ALÉN GARABATO
(Université « Paul Valéry » Montpellier III)

« Reflexiones frías sobre un tema candente »
: E. Coseriu et le débat orthographique du
galicien dans les années 80

- 12.00- Conférence plénière
12.30 Cristinia PALADIAN
(Université Nationale « Yurii Fedkovici » de
Tschernivtsi)
*Semantica metrului în volumul Dreptul la
timp de Nichita Stănescu*
- 12.30- Conférence plénière
13.00 Dorel FÎNARU
(Université « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Limbajul în timp

- 14.00- Lancement de livre : Johannes KABATEK, *Eugenio Coșeriu :*
14.30 *Beyond Structuralism*, De Gruyter, 2023
Modérateur : Cristina BLEORȚU

- 14.30- Conférence plénière
15.00 Johannes KABATEK
(Université de Zürich, Suisse)
Coșeriu and Aesthetics: An Unknown Facet

15.10- Ateliers par sections

18.10

15.10-
18.10

Section	Lieu	Modérateurs
(2) Le niveau historique de la langue dans la perspective du rapport temps- langage (B)	Auditorium « Joseph Schmidt »	Viorica MOLEA & Niculina IACOB

Viorica MOLEA
(Université d'État de Moldova)

*Expresia cognitivă a câmpului semantic al
conceptului „timp” în frazeologia română*

Lavinia SEICIUC

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Sfârșitul timpului: exprimarea creativă a conceptului
de „niciodată” în limbile romanice*

Vasile DEMCIUC

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Psaltirea în versuri – 350 de ani

Niculina IACOB

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Perspectiva temporală exprimată prin formele
verbale supracompuse în Vulgata de la Blaj*

Dinu MOSCAL

(Institut de Philologie Roumaine « A. Philippide », Iași)

Timpul și predicăția. Predicatul nominal

Nicoleta PETUHOV

(Institut de Linguistique « Iorgu Iordan – Al. Rosetti »,
Bucarest)

*Structuri frazeologice somatice cu „a avea” în limba
română. O abordare onomasiologică din perspectivă
diacronică*

Wolf DIETRICH

(Universităte de Münster, Allemagne)

*Le système verbal roman de Coșeriu – cinquante ans
après (online)*

Horia Vicențiu PĂTRAȘCU

(Universităte Polytechnique de Bucharest)

Forme și paradoxuri ale comunicării cu viitorul

Anca Diana CERVINSCHI (ISTRATE)

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

El Rumañol – generația a II-a

15.10-
17.50

Section	Lieu	Modérateurs
(3) Le niveau individuel. Temps et temporalité dans le discours et le métadiscours littéraire (C)	Auditorium, Bâtiment E	Claudia COSTIN & Ion GUȚU
Ana GUȚU (Universităte d'État de Moldova) <i>Les philosophèmes antithétiques – expression de l'atemporalité dans les œuvres philosophiques de Voltaire</i>		
Ion GUȚU (Universităte d'État de Moldova) <i>Le mot-symbole et sa dimension temporelle dans le texte littéraire</i>		
Mamadou DRAME (Universităte Cheikh Anta, Dakar, Sénégal) <i>Traces de la mémoire de l'esclavage dans la musique au Sénégal : entre idéalisation et transmission</i>		
Claudia COSTIN (Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava) <i>Timpul în literatură – între absorbție și povară</i>		
Constantin DRAM (Universităte « Alexandru Ioan Cuza » de Iași) <i>Unele comentarii asupra determinărilor temporale în proză</i>		
Gina PUICĂ (Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava) <i>Căderea din timp. De la Cioran la Theodor Cazaban</i>		
Alina-Viorela PRELIPCEAN (Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava) <i>El honor entre vanidad, orgullo y (falsas) apariencias en la literatura española</i>		

Anca Elisabeta TURCU
(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Tirania timpului și iluziile Expresionismului german

15.10- 17.10	Section (3) Le niveau individuel. Temps et temporalité dans le discours et le métadiscours littéraire (D)	Lieu Salle 206, Bâtiment A	Modérateurs Ana GUȚU & Antoniu- Alexandru FLANDORFER
-----------------	--	---	--

Luminița Elena TURCU
(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)
Time and Other Universal Truths in Pride and Prejudice

Enrique NOGUERAS
(Universitate de Grenade, Espagne)
*Tiempo, verdades y lenguaje. Sobre la narrativa de
José Manuel Caballero Bonald*

Antoniu-Alexandru FLANDORFER
(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)
*Analiza fenomenologică a celui de-Al Cincilea
Imperiu (Quinto Império) ca paratopie spațio-
temporală*

Mariana CHIRIȚĂ
(Universitate d'État « Alecu Russo » de Bălți, Moldova)
*Modalități de reprezentare a timpului în textul
dramatic*

Ioan FĂRMUȘ
(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)
*Conceptul de autenticitate privit dinspre teoriile
teatrale camilpetresciene*

Oana ZUGRAVU
(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)
*Devenirea anti-pieseii Cântăreața cheală. Context
lingvistic și temporal*

15.10-
18.10

Section	Lieu	Modérateurs
(4) Temps et temporalité dans la communication. Le discours et le métadiscours non-littéraire (B)	Salle 122, Bâtiment A	Sterian-Arthur SUCIU & Cristina CRUCIRESCU

Ioana MITITELU

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Evoluția cadrului temporal în comunicarea vizuală: timpul, vector semnificativ în limbajul cinematografic (online)

Cristina CRUCIRESCU

(Universităte d'État de Moldova)

Modelul triadic de analiză al discursului judiciar argumentativ (studiu diacronic în baza corpusului de pledoarii din procesele judiciare ale Franței, sec. XV-sec. XX)

Sterian-Arthur SUCIU

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Controverșa Marshall McLuhan – Mircea Eliade: mediul este mesajul sau timpul este mesajul?

Marius CUCU

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Frumusețea rostirii și căderea din timp la E. Cioran

Saul POP

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Atemporalitatea fotografiei în epoca fast-consumption. Reîntoarcerea fotografiei pe film

Simona-Magdalena TRUȘCAN

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Juxtaposition of Text and Image in Comics

Florin DOMUNCO

(Universităte « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Semnificații și implicații ale rețelelor informale de comunicare în evoluția carierelor academice

Petru MARIAN-ARNAT

(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Teorii ale conspirației în spațiul public românesc

Bianca-Maria LUCANU

(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Influența limbii engleze în limbajul modei

15.10-
17.10

Section	Lieu	Modérateurs
(5) Le problème de la temporalité dans la théorie et la pratique de la traduction (B)	Salle 120, Bâtiment A	Muguraș CONSTANTINESCU & Raluca-Nicoleta BALAȚCHI

Mariana NEȚ

(Institut de Linguistique « Iorgu Iordan – Al. Rosetti », Bucurest)

Evoluția limbii române prin traduceri (1866-2016)
(online)

Muguraș CONSTANTINESCU

(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Traducerile, parte integrantă a patrimoniului cultural

Roxana MOVILEANU

(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Convergențe și divergențe între traductologia coșeriană și traductologia franceză

Angela GRĂDINARU

(Université d'État de Moldova)

Traducerea titlurilor de filme: o adevărată provocare

Anamaria ANTONESEI

(Universitate « Ștefan cel Mare » de Suceava)

Traduire le temps : enjeux et solutions dans la traduction du poème « Luceafărul »

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării
Factum per Litteras

Raluca-Nicoleta BALAȚCHI

(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Michel Butor et son Emploi du temps : de l'original
à la traduction roumaine*

Corina IFTIMIA

(Universitățile « Ștefan cel Mare » de Suceava)

*Traduire les polars de San Antonio : défi et
divertissement*

18.00 Clătura du colloque CISL 2023

INFO PUBLICATION:

Les Actes CISL « Eugenio Coseriu » (Suceava, 2023) seront publiés dans la série « Langages et communication », vol. XVII.

Les textes des communications seront envoyés avant le **15 octobre** sur l'adresse **colocviu.coseriu.usv@gmail.com**, avec un résumé de votre communication, rédigé dans une autre langue que celle du texte.

Normes de rédaction :

- le titre de l'article – 12, TNR, majuscules, gras, central
- le nom de l'auteur – au-dessous du titre, 12, TNR, gras, central (institution, pays)
- résumé : 11, TNR, interligne simple, en italique
- 5 mots-clés : 11, TNR, interligne simple, en italique
- taille: A4, 12 TNR, interligne simple, marges de 20 mm, alignement à droite
- références bibliographiques dans le texte (Maingueneau, 2014: 18)
- notes en bas de page : 10, TNR, interligne simple, alignement à droite
- bibliographie finale selon le modèle :
  1. COȘERIU, Eugeniu, 2009, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*, ed. Dorel Fînaru, UAIC, Iași.
  2. KABATEK, Johannes, « Las categorizaciones de las lenguas, del lenguaje y de los discursos – teoría y ejemplos iberorrománicos », in *Congreso Internacional de Lingüística y Filología Románicas*, Salamanca, 24 Septiembre 2001 – 30 Septiembre 2001, pp. 253-262.
  3. TĂMĂIANU-MORITA, Emma, *Cîteva distincții conceptuale de bază într-o tipologie textuală de orientare integralistă*, in « *Limba română* », Chișinău, nr. 4-6, 2006, pp. 14-29.

**Titluri, adrese de email, rezumate /
Titres, adresses électroniques, résumés**

<p>Ștefan AFLOROAEI Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași stefan_afloroaei@yahoo.com</p>	<p><i>Coșeriu: A spune și a înțelege</i></p>
<p>Liliana AGACHE Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” liliana.agache@yahoo.fr</p>	<p><i>Istoria poamelor. Probleme de datare</i></p>
<p>Ana María AGUD APARICIO Universitatea din Salamanca, Spania anaagud@usal.es</p>	<p><i>Time in Language and its Treatment within Linguistics</i></p>
<p>Andreea AIOANEI Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava andreeaaioanei180@yahoo.com</p>	<p><i>Relația timp- limbaj în Facerea</i></p>
<p>Maria Carmen ALÉN GARABATO Universitatea „Paul Valéry” din Montpellier carmen.alen-garabato@univ- montp3.fr</p>	<p><i>« Reflexiones frías sobre un tema candente » : E. Coseriu et le débat orthographique du galicien dans les années 80</i></p>

Mi intervención se sitúa en el contexto gallego: un ámbito lingüístico que no podía dejar indiferente al ilustre romanista rumano-moldavo, Eugeniu Coseriu. No es casual que uno de los Doctorados Honoris Causa que le han sido concedidos sea el de una de las Universidades gallegas: la de Vigo. Pero como es el caso de la “cuestión moldava”, la “cuestión gallega” ha sido (y sigue siéndolo en parte) extremadamente conflictiva. Coseriu, como otros lingüistas romanistas, tomó parte en los debates que han precedido el

reconocimiento del gallego como “lengua”. Sus reflexiones “frías” sobre un tema “candente” non pasaron desapercibidas en Galicia.

En mi intervención presentaré en un primer momento brevemente el contexto al que se refiere E. Coseriu: un “caso, bastante raro en la historia de las lenguas, de una lengua que, precisamente en su forma que se difunde y se constituye en lengua común y gran lengua de cultura, se llama con otro nombre: ya no gallego sino portugués” (Coseriu, 1987: 132). Analizaré en un segundo momento el diagnóstico (socio)lingüístico que hace E. Coseriu de la situación y su utilización como discurso de autoridad por una de las tendencias del conflicto. Terminaré mi intervención con un balance sociolingüístico del estado actual de este “tema candente”.

Anamaria ANTONESI
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
antoneseianamaria@yahoo.com

Traduire le temps : enjeux et solutions dans la traduction du poème « Luceafărul »

Chaque acte de traduction est soumis à la problématique de la temporalité et cela parce que, dans la plupart des cas, il y a une distance temporelle entre l'auteur du texte de départ et le traducteur. C'est étonnant, mais d'ici vient l'un des mérites du processus traductif qui brise cet écart, et nous pensons à la vision du poète-traducteur Philippe Jaccottet qui trouve que la traduction est une « transaction secrète » (Lombes, 2016), autrement dit, le lieu de rencontre entre plusieurs voix poétiques.

Outre cet aspect qui touche plutôt le côté théorique, la problématique de la temporalité concerne aussi la pratique traductive. Traduire la notion de temps peut apparaître comme une tâche assez facile à accomplir, mais, regardée en profondeur, elle s'avère très complexe, notamment dans le cas d'un texte qui touche, parmi d'autres questions, la thématique de la temporalité. Le défi vient de plusieurs raisons, par exemple le caractère abstrait et relatif du concept, la subjectivité dans sa perception ou la richesse lexicale dont dispose chaque langue pour le matérialiser en mots. En plus, il y a toute une série des débats philosophiques autour de la problématique temporelle, fait qui provoque le traducteur de se demander si le « présent » de l'original n'est pas déjà le « passé ».

Pour approfondir ces sujets, ‘étude « Traduire le temps : enjeux et solutions dans la traduction du poème "Luceafărul" », aura comme point d'appui une analyse comparative des versions françaises (jusqu'à présent nous avons identifié dix traductions, dont deux signées par le même traducteur)

<p>proposées pour le poème « Luceafărul », chef-d'œuvre de la création eminescienne. Cela nous permettra d'identifier quelles sont les solutions trouvées pour surmonter les difficultés de traduire la notion de temps, pour ne donner qu'un exemple, la négation temporelle de la première strophe « A fost odată ca-n povești, / A fost ca niciodată », formule qui a comme but d'introduire le lecteur dans le monde fabuleux du conte et qui met déjà en question le rapport « passé » - « présent » - « futur ».</p>	
<p>Sanda-Maria ARDELEANU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava sanda_ard@yahoo.com</p>	<p><i>Notre Coșeriu</i></p>
<p>Dans les lignes de cette contribution à la 17e édition du Colloque International des Sciences du Langage « Eugène Coseriu », Suceava-Chișinău-Tchernivtsi, nous avons tenté de formuler et transmettre à la fois des sentiments (« notre ») et des idées cosériennes, à partir, sans doute, de la mémoire d'un fameux texte, « Mon Saussure », signé par Eugène Coseriu.</p> <p>Sur le même principe, appliqué néanmoins dans une autre perspective que celle « Saussure-Coseriu », nous avons invoqué quelques idées du Grand Maître Linguiste, par rapport à leur impact dans la création d'une Ecole de linguistique dans cette partie de l'espace roumain, en mettant l'accent sur celle de la Bucovine du Sud.</p> <p>Selon Coseriu lui-même, quand on parle d'« influences », il ne faut absolument pas penser aux reproductions ou aux « reprises », mais surtout à la manière de stimuler un matériel déjà existant. Coseriu avait « déclaré » les « influences » de son édifice théorique (concepts, distinctions fondamentales ou principes), donc voilà le matériel qui se situe à la base de notre réflexion, sans doute affective, pardonnez- la, SVP !</p> <p>Ce sont des explications (possibles) pour le choix de la langue de communication de ce texte (le français, où le syntagme « notre Coșeriu » est plus naturel qu'en roumain, par exemple), pour la graphie roumaine du nom Coșeriu, mais aussi pour les guillemets du titre qui renvoient à un hypertexte facilement reconnaissable par les communautés des linguistes d'ici et d'ailleurs.</p>	
<p>Raluca-Nicoleta BALAȚCHI Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava raluca.balatchi@usm.ro</p>	<p><i>Michel Butor et son Emploi du temps : de l'original à la traduction roumaine</i></p>

<p>Ioana Daniela BĂLĂUȚĂ Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți ioana.balauta@usm.ro</p>	<p><i>Evoluția modului de structurare discursivă a textului turistic și adaptarea acestuia la practicile sociale actuale. O analiză a unui corpus de ghiduri turistice despre România, publicate în română și în franceză</i></p>
<p>Dans notre article, nous proposons l'analyse de la question de l'influence d'autres types de communication sur les textes des guides touristiques actuels sur la Roumanie, publiés en roumain et en français, et, en ce sens, de comprendre comment ils contribuent à la construction, d'un point de vue linguistique, du référent – la Roumanie. Nos objectifs sont d'observer et d'inventorier ces influences en tenant compte du fait que des innovations plus formelles se produisent telles que : la fragmentation du texte, son séquençement et son marquage graphique, la présence des rubriques favorisant une lecture non linéaire du texte, l'insertion de QR codes sur la page, dans les guides plus récents, etc. Notre approche s'appuie sur un corpus électronique, composé de quatre guides en français : <i>Guides Bleus Évasion. Roumanie</i> (GB 2004), <i>Guide Vert Roumanie Michelin</i> (GV 2008), <i>Le guide du routard. Roumanie</i> (GR 2018), <i>Le Petit Futé Roumanie</i> (GPF 2018) et deux guides en roumain : <i>România – ghid turistic</i> (2007) et <i>România</i> (2015), écrits par Mariana Pascaru.</p> <p>Nous pensons que sur le plan formel, les guides touristiques sont beaucoup plus innovants que sur le plan du contenu descriptif, proposant diverses formes et constructions, imaginant leurs propres clés de lecture, que les lecteurs/usagers doivent apprendre pour une utilisation efficace.</p>	
<p>Diana-Gabriela BECLEA Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava diana.beclea1@student.usv.ro</p>	<p><i>Timp și temporalitate în „Bucăți de noapte” de George Bacovia</i></p>
<p>Petru BEJAN Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași pbejan@gmail.com</p>	<p><i>Timp și limbaj în filosofia primelor secole creștine</i></p>
<p>Între teologii creștini din primele secole, Origene conferă numelor o demnitate quasi-magică. Ele nu-și fac efectul decât rostite într-o anume</p>	

succesiune și într-o anume limbă, căutând însă a potrivi, pe cât posibil, acele nume la realitatea pe care o desemnează. Cercetarea limbajului pare a fi o misiune de prim rang pentru teologul creștin, convins că o „filosofie a numelor” ar fi trebuinciosă oricărui exeget. Aceași preocupare îl reține și pe Augustin; *De dialectica* analizează atât cauzele, cât și modalitățile în care se produc „rostirile”. Augustin consimte că am ajunge să determinăm „leagănul unui cuvânt” pornind fie de la „asemănarea dintre lucruri și sunete, fie de la asemănarea dintre lucrurile înseși, fie de la vecinătatea sau, dimpotrivă, opoziția, pe care o putem urmări dincolo de asemănarea sonoră”. În măsura în care fiecare lucru își are o replică nominală, rezultă că lumea însăși se regăsește în registrul limbii care o descrie. Lumea - crede Augustin - este replică a Logos-ului divin, pe care îl găsim în noi. Dacă întocmirea lumescă este una a succesiunii formelor corporale, cea divină aparține duratei eterne; numai Creatorul are privilegiul de a trăi simultaneitatea, „căci nu se sfârșește ce se spune (...), toate sunt spuse deodată și în veșnicie, căci altfel ar fi timp și schimbare... Pentru oameni, semnele lăsate de divinitate sunt vremelnice, dar nu datorită fragilității lor, ci a oamenilor - care nu supraviețuiesc acestora. Cartea vieții se sfârșește atunci când literele conținute sunt resorbite în temeiul care le-a făcut posibile. Apocalipsa va coincide cu retragerea Creatorului din propria creație. „Cerul se va strânge ca un sul de carte”. - prezice Augustin, reiterând unul din celebrele adagii testamentare. Atunci cuvântul va ieși din istorie pentru a reintra în eternitate; reintrând în eternitate, revine la matca originară din care s-a înstrăinat încă de la Geneză. Omul este servul unei instanțe transcendente, singura care-i poate dezlega „nodul limbilor”, în așa fel încât și Cuvântul dar și cuvintele să aibă sens. Limba este vorbită, așadar, sub impresia unei magii imitative; cuvintele, deși produse derivate, sunt posibilități de rostire, tălmăcire și revelare ale Principiului divin. Totul este limbaj, totul este semn, totul disimulează un sens; în afara limbajului nu există decât tăcere, ea însăși un semn.

Cristina BLEORȚU
Universitatea din Zürich
cristina.bleortu@uzh.ch

*Teoria schimbării lingvistice a lui
Coșeriu și traducerea automată*

Relația dintre teoria schimbării lingvistice a lui Coșeriu și traducerea automată poate fi înțeleasă prin prisma modului în care ambele teorii abordează aspecte ale limbii și ale comunicării interlingvistice. Teoria schimbării lingvistice a lui Coșeriu explorează evoluția limbii în

timp și analizează factorii care determină modificările lingvistice, cum ar fi cei diatopici, diafazici etc.

Pe de altă parte, traducerea automată se concentrează asupra dezvoltării de sisteme și algoritmi pentru a facilita traducerea automată între diferite limbi. Aceasta implică utilizarea tehnologiilor lingvistice și informaționale pentru a analiza și a traduce automat conținutul textual sau verbal.

În ceea ce privește relația dintre cele două teorii, există unele puncte de contact și influențe reciproce. De exemplu, teoria schimbării lingvistice poate oferi perspective asupra fenomenelor de schimbare lingvistică care apar în timpul traducerii automate (de pildă, expresii care nu aparțin limbii literare precum *Drumuri bune!*). Modificările structurale sau semantice dintr-o limbă sursă pot avea un impact asupra procesului de traducere automată și pot necesita adaptări și ajustări în algoritmi sau în sistemul de traducere automată.

De asemenea, teoria schimbării lingvistice poate contribui la înțelegerea evoluției sistemelor de traducere automată și a dezvoltării acestora. Modificările lingvistice care apar într-o limbă pot genera noi provocări și probleme pentru traducerea automată, și pot necesita actualizarea și adaptarea algoritmilor sau a modelelor de traducere.

În concluzie, teoria schimbării lingvistice a lui Coseriu și traducerea automată sunt două domenii distincte, dar care pot interacționa și se pot influența reciproc. Înțelegerea schimbărilor lingvistice poate fi relevantă în dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de traducere automată.

<p>Oana BOC Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj- Napoca o_boc@yahoo.com</p>	<p><i>Temporalitate și univers de discurs poetic</i></p>
--	--

Lingvistica integrală elaborată de Eugeniu Coșeriu (și mai specific, lingvistica textului) oferă poeziei și stilisticii nu doar un cadru teoretic adecvat înțelegerii literaturii în specificitatea ei, ci și concepte operaționale valide și utile abordării textului literar. Unul dintre aceste concepte relevante pentru înțelegerea creației de lumi în textualitatea literară este conceptul de *univers de discurs*. Așa cum este definit în studiul din 1955/1956, *Determinación y entorno*, dar și într-unul dintre ultimele sale studii, *Prolosure. Orationis fundamenta: La preghiera come testo* (Coseriu 2000/2002), conceptul de univers de discurs reprezintă un „sistem universal de semnificații” sau „univers de cunoaștere”, corespunzând

„modurilor fundamentale ale cunoașterii umane”, care orientează sensul textului/actului discursiv. Universul de discurs al fanteziei („poetic”) reprezintă unul dintre cele patru universuri de discurs, literatura constituind, astfel, un univers de cunoaștere autonom, care se diferențiază radical în raport cu celelalte universuri de discurs. Coșeriu precizează faptul că fiecare univers de discurs se caracterizează printr-un tip specific de obiectivitate, subiectivitate și intersubiectivitate. Astfel, în comunicarea de față, pornind de la aceste coordonate care definesc universurile de discurs, voi analiza câteva aspecte ale obiectivității specifice universului de discurs poetic și, implicit, specifice textului poetic în toate ocurențele sale. Considerând că această coordonată a obiectivității vizează în special dimensiunea cronotopică instituită, care articulează lumea metaforică creată în textul literar, voi discuta și voi analiza statutul specific al temporalității poetice, ca dimensiune esențială a sensului cu finalitate poetică. De asemenea, voi analiza, în texte particulare, câteva dintre modalitățile textuale prin care se instituie această temporalitate poetică, cu specificarea că, totuși, aceste modalități rămân de descoperit în fiecare text poetic individual.

<p>Eugenia BOJOGA Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj- Napoca eugenia.bojoga@gmail.com</p>	<p><i>Concepte coșeriene din sociolingvistică în dezbaterea din lingvistica actuală în Republica Moldova</i></p>
<p>Henri BOYER Universitatea „Paul Valéry” din Montpellier henri.boyer@univ-montp3.fr</p>	<p><i>L’opposition diachronie/synchronie selon Eugenio Coseriu : libre illustration à propos du passé simple et du passé composé en français contemporain</i></p>
<p>Anca Diana CERVINSCHI (ISTRATE) Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava ancadianaistrate@gmail.com</p>	<p><i>El Rumañol – generația a II-a</i></p>
<p><i>El rumañol es un título genérico atribuido a una variación que parece una mezcla de dos idiomas, hablada por los rumanos que viven en España. Aunque no se puede decir que es un nuevo idioma, ni que lo será en breve, es un fenómeno muy interesante, que varía en función de factores sociales</i></p>	

como educación, sexo, el medio en el que se aprendieron los dos idiomas, el interés de los hablantes por el propio idioma o por el nuevo idioma aprendido. Existen varios estudios que analizan el habla de los inmigrantes rumanos que llegaron a España en los años 90, es decir los que pertenecen a la primera generación .

Este estudio tiene previsto investigar si existe una segunda generación de hablantes de *rumañol*, analizar las variables que influncian la cualidad del habla de los inmigrantes rumanos en rumano o español y las diferencias- si hay- entre las dos generaciones.

<p>Mariana CHIRIȚĂ Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți marianachirita83@gmail.com</p>	<p><i>Modalități de reprezentare a timpului în textul dramatic</i></p>
---	--

Timpul reprezintă, pe de o parte, mediul în care se desfășoară acțiunile. Totodată, timpul măsoară durata care corespunde desfășurării acțiunilor. Succesiunea, ritmul și durata contribuie la evoluția acțiunii textului. Articolul dat este o încercare de a identifica modalitățile de reprezentare a timpului în textul dramatic. Ținând cont de complexitatea acestuia, timpul joacă un rol esențial în dinamica acțiunii textului, precum și în construirea sensului de către cititor.

<p>Ozana-Ioana CIOBANU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava ozanaciobanu@yahoo.com</p>	<p><i>Timpul în romanele realismului magic</i></p>
---	--

Spațiul literar a permis integrarea unor forme produse de imaginarul creator, influențat de trăsăturile unor curente și concepte literare. Din această paletă a elementelor cu rol modifier asupra fluxului imaginației, romanele *realismului magic* s-au construit pe acest binom, ce pune în același plan narativ existența unor coordonate identificabilă în spațiul realității și formele hibride ale magicului. Sondarea realității dintr-o perspectivă magică produce o diluare a timpului, modificându-i structura lineară și cronologică. Astfel, lucrarea de față își propune să urmărească modul în care componenta temporalității este construită în romanele de factură *realist magică*, timpul fiind perceput ca un produs al resurecției miturilor și al tradițiilor regionale, precum și al formei arhaice de raportare a umanului la condiția propriei existențe.

<p>Monica COCA Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava monica.coca@usm.ro</p>	<p><i>Creativitate și limbaj: modalități de desemnare metaforică în cimiliturile din dialectul megleno-român</i></p>
<p>Specii ale genului ludic, apreciate în toate timpurile pentru subtilitate și ingeniozitate, ghicitorile fac apel, în construirea conținutului semantic, la imagini inedite, la „scheme imagistice situate sociocultural” (G. Lakoff) care au la bază adesea, diferite fenomene metaforice.</p> <p>Lucrarea valorifică teoria integralistă coșeriană asupra metaforei și urmărește modul în care se manifestă creativitatea la nivelul lingvisticii vorbirii, felul în care sunt antrenate în cadrul procesului metaforic elementele palierelor semnificațional, reprezentational și skeologic, sistematizate de M. Borcilă. Vom evidenția astfel, folosind metoda comparativă (cu dialectul dacoromân), că aceste „unități universale ale imaginației umane” (E. Coșeriu) sunt marcate cultural și proiectează, prin desemnare indirectă și adesea expresivă, reprezentări mentale umane referitoare mai ales la lumea înconjurătoare, privită static sau personificată.</p>	
<p>Iraida CONDREA Universitatea de Stat din Moldova iraida.condrea@gmail.com</p>	<p><i>Timp și ideologie reflectate în microtoponimia urbană</i></p>
<p>Spațiul urban reprezintă un mediu compact, în care se reliefează multiple aspecte ale vieții umane, aici concentrându-se diverse straturi informaționale cu caracter istoric, politic, etnic, cultural, economic ș.a., astfel că orașul concentrează în spațiul său numeroase simboluri și imagini– vizuale, lingvistice, cognitive, onomastice.</p> <p>O concepție complexă de studiere a spațiului urban presupune abordarea semioticii urbane, prin care se aduce claritate semnificațiilor simbolice vizuale ale elementelor ce constituie ambianța diferitor zone ale orașului.</p> <p>Informația pe care cetățenii o decupează din anturajul în care locuiesc, provine din denumirile de străzi, cartiere, piețe, parcuri, monumente, instituții etc., localuri, toate acestea fiind exprimate prin cuvinte și anume din acest motiv a apărut ideea de „lectură a orașului”, aceasta sugerând că spațiul urban poate fi citit ca o carte.</p> <p>Se remarcă aspectul „semioticii politice” în studierea toponimiei, deosebindu-se două funcții de bază ale urbanonimelor: funcția primară, de</p>	

orientare, și funcția secundară, simbolică, cea care reflectă perioada temporală, ideologia, codul cultural-politic al timpului respectiv.

Cu referire la Republica Moldova, secolul XX vine cu alte viziuni în privința urbanonimelor, care capătă un tot mai pronunțat caracter politic și ideologic, devenind simboluri ale ordinii politice respective. Se știe că practica schimbării urbanonimelor ia o mare amploare în Rusia, după revoluția bolșevică, unde cuceririle mișcării revoluționare s-au materializat în denumiri de străzi, parcuri, piețe, instituții, care evocau ideologia comunistă/socialistă. În toate orașele fostei URSS și în fostele republici unionale, inclusiv în RSSM, are loc un amplu proces de politizare a toponimiei, dar și a altor urbanonime care schimbă complet nomenclatorul anterior.

Situația ia o altă turnură după 1989, când se renunță la denumirile rusificate/sovietizate și se realizează un nou nomenclator al denumirilor urbane.

<p>Muguraș CONSTANTINESCU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava mugurasc@gmail.com</p>	<p><i>Traducerile, parte integrantă a patrimoniului cultural</i></p>
<p>Claudia COSTIN Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava claudiacostin@litere.usv.ro</p>	<p><i>Timpul în literatură – între absorbție și povară</i></p>
<p>Sergiu CRĂCIUN Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava scraciun37@yahoo.com</p>	<p><i>Timp mitic și limbaj simbolic în basmele populare culese de Leca Morariu</i></p>

Basmul popular reprezintă o importantă și semnificativă specie a epicii populare din Bucovina. Folcloriști renumiți ai spațiului cultural bucovinean au inserat în arealul cules textelor populare diverse: lirică, cimitituri, proză etc., care pun în lumină, în mod indirect, aspecte culturale și mai ales de mentalitate folclorică din regiunea geografică a Bucovinei. Bibliografia de specialitate și corpusul de texte existente/publicate indică folcloriști de seamă precum: Ludwig Adolf Staufe, I. G. Sbiera, S. Fl. Marian, Mihai Lupescu, Leca Morariu, I. E. Torouțiu, Ion Dominte (de la Câmpulung Moldovenesc), Elena-Niculiță Voronca etc. În cadrul studiului de față,

intenționăm să evidențiem și să prezentăm, în manieră sintetică, aspecte definitorii cu privire la prezența elementelor simbolice, la nivelul câtorva basme populare, culese de folcloristul Leca Morariu, din culegerea *De la noi. Povești, poezii și cimituri populare*, o ediție actualizată și cuprinzătoare, apărută la editura Minerva, din București, 1983. Pentru o analiză cât mai muanțată a elementelor simbolice, ne sunt mai mult decât utile o serie de lucrări de referință, care propun o tematică în acord cu direcția trasată la nivelul acestui studiu. Limbajul simbolic este mai mult decât esențial în decodificarea diferitelor entități concrete și abstracte, aparținând unor realități imaginare, mitologice sau folclorice, prezentate sub forma unui registru lingvistic specific regional. În acest sens, cele mai utilizate puncte de reper vor fi dicționarele de simboluri, enciclopediile sau lucrări, ce pun în discuție aspectul mitologic și simbolic.

Cristina CRUCIRESCU
Universitatea de Stat din Moldova,
Chișinău
cristina_culic@yahoo.fr

*Modelul triadic de analiză al
discursului judiciar argumentativ
(studiu diacronic în baza corpusului
de pledoarii din procesele judiciare
ale Franței, sec. XV-sec. XX)*

Acest articol va lua în discuție o perspectivă de analiză terminologică, lexical-semantică și stilistică, bazată pe modelul triadic al retoricii aristoteliene: ethos, pathos și logos. Aplicarea acestor componente retorice unui discurs judiciar argumentativ ne va permite să determinăm și să identificăm un repertoriu și un instrumentar lingvistic de referință, operând în acest context cu proba etică, proba patetică și cea logică. Având la bază un material factologic generos și reprezentativ, celebre pledoarii din istoria Franței, am ales să tratăm o serie de faimoase discursuri de apărare, simboluri ale artei oratorice și ale luptei intelectuale împotriva in justiției, discriminării și erorii judiciare. Instrumentarul argumentativ al acestor texte de referință, provenite din istoria judiciară a Franței (culegere de pledoarii sec. XV-XX, după N. Corato) ne va permite să stabilim o taxonomie de analiză discursivă în baza terminologiei, a figurilor de stil, sintaxei afective și a unui câmp lexical-semantic caracteristic. În acest context, vom formula parametrii lingvistici definitorii ai argumentării din cadrul pledoariei judiciare, inspirându-ne de la modelele clasice, cu exemple concludente, operabile și transferabile și în cazul pledoariilor contemporane. Prezentul studiu va edifica analiza și completarea particularităților distincte ale discursului judiciar, în mod special ale pledoariei avocatului, ca tip de discurs concret, practic, specializat, argumentativ, persuasiv, conturând o simbioză

relevantă dintre literalitate și non-literalitate și pretându-se astfel atât criteriilor interne (lingvistice) de analiză, cât și celor externe (extralingvistice). Influențat de retorica argumentativă (deliberativ, epidictic) și rezultând din sincretismul istorie judiciară - evoluția structurilor lingvistice, discursul judiciar a generat o nouă perspectivă de analiză, ce deține funcții atât lingvistice (persuasivă, comunicativă, informativă, estetică, emotivă, expresivă, nominativă), cât și non-lingvistice (juridică, istorică, social-politică, culturală, filosofică). Studiarea discursului judiciar sub aspect lingvistic a devenit un imperativ din două considerente: primo, datorită omniprezenței sale puternic amplificate de progresul cultural și civilizațional, a mobilității cetățenilor europeni, a valorilor perene ale dreptului european, a libertății de exprimare din ultimele decenii și secundo, grație unei transfigurări a exigențelor de normă și uz în societate, favorizând astfel creativitatea lingvistică și punând în lumină aspecte atemporale ale acestui tip de discurs. Astfel, vom enunța în concluzie observația conform căreia discursul judiciar argumentativ se pliază perfect unei structuri triadice, profund ancorate în retorica aristoteliană, iar eficiența argumentării va depinde de frecvența elementelor stilistice, efectelor estetice și a formulelor finale, zise filozofeme, care, luate în ansamblu, constituie, prin excelență, criterii ale actualității și universalității, privite din perspectiva unui studiu diacronic.

<p>Marius CUCU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava mariuscucu35@yahoo.com</p>	<p><i>Frumusețea rostirii și căderea din timp la Emil Cioran</i></p>
<p>Daiana CUIBUS Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj- Napoca daianacuibus@yahoo.com</p>	<p><i>De la gramatica temporalității la (a)temporalitatea gramaticii</i></p>
<p>Vasile DEMCIUC Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților vasile.demciuc@usm.ro</p>	<p><i>Psaltirea în versuri – 350 de ani</i></p>
<p>Mircea A. DIACONU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava mircea.a.diaconu@gmail.com</p>	<p><i>Memorie și Timp. Mică incursiune bucovineană</i></p>

<p>Wolf DIETRICH Universitatea din Münster, Germania dietriw@uni-muenster.de</p>	<p><i>Le système verbal roman de Coșeriu – cinquante ans après</i></p>
<p>Coseriu, quien elaboró su concepto de las categorías que estructuran el sistema temporal y aspectual románico a partir de 1959, fue el primero y quedó el único en presentar una descripción coherente de las funciones de todos los tiempos verbales de todas las lenguas románicas, incluyendo también la expresión de valores aspectuales mediante un gran número de formas perifrásticas. No obstante, la recepción fué modesta. Examinamos los pocos reflejos directos e indirectos, así que ciertas paralelas en la obra de Weinrich.</p> <p>Según Coseriu, el “sistema verbal románico” abarca mucho más diferenciaciones gramaticales de que se esperaría a partir de los espacios temporales que la experiencia humana es capaz de concebir: presente, pasado y futuro. Lo que caracteriza a las lenguas románicas son categorías transversales como el plano temporal actual e inactual, así que las perspectivas primaria y secundaria. Los diversos valores aspectuales pueden añadirse a las categorías centrales.</p>	
<p>Cheikh Mouhamadou Soumoune DIOP Universitatea Assane Seck din Ziguinchor cdiop@univ-zig.sn</p>	<p><i>L'expression du temps dans la fiction littéraire d'Afrique francophone</i></p>
<p>Dans la fiction littéraire l'évocation du temps use autant de l'imaginaire que de l'histoire. Dans les romans francophones d'Afrique, le temps est exprimé ainsi sous ses multiples facettes qui renvoient à la fois à sa matérialité (grâce à des repères comme le soleil, la lune, les saisons, etc.) et à son immatérialité (découlant des représentations socioculturelles et de la mémoire humaine). Dès lors, l'expression du temps dans le discours littéraire fait apparaître des déictiques, des occurrences où des modalités culturelles ou sociétales d'évocation de la temporalité se combinent, où les strates temporelles se chevauchent. Les récits d'Ahmadou Kourouma, Tahar Ben Jelloun, de Tierno Monénembo et Abdourahman Waberi offrent de belles illustrations de cet usage du temps fictionnel non figé dans une chronologie mécanique. Par exemple, l'exploitation qu'ils font des</p>	

événements historiques comme l’islamisation et la colonisation européenne n’est pas tout à fait historique. Elle est plutôt de type anthropologique, c’est-à-dire qu’elle ne détache pas les faits historiques des phénomènes culturels ou sociaux qu’ils ont engendrés. Le temps de la fiction est en somme celui de l’Imaginaire. Par conséquent, il serait intéressant de lire la manière dont il est exprimé dans les œuvres littéraires à la lumière des outils théoriques de l’anthropologie selon Gilbert Durand, Claude Lévi-Strauss, Francis Affergan. L’approche est donc comparatiste puisqu’elle suit la démarche de Daniel-Henri Pageaux sur l’étude « de la symbolique de l’espace », « de l’imaginaire du temps », « de la symbolique des objets », « des marques résiduelles de l’oralité dans la littérature écrite », « de la métaphore dans sa signification anthropologique ».

<p>Florin DOMUNCO Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava florin.domunco@usm.ro</p>	<p><i>Semnificații și implicații ale rețelelor informale de comunicare în evoluția carierelor academice</i></p>
<p>Constantin DRAM Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași constantinxxidram@gmail.com</p>	<p><i>Unele comentarii asupra determinărilor temporale în proză</i></p>
<p>Mamadou DRAME Universitatea Cheikh Anta (Dakar) mamadou1.drame@ucad.edu.sn</p>	<p><i>Traces de la mémoire de l’esclavage dans la musique au Sénégal : entre idéalisation et transmission</i></p>

Pour les jeunes, la musique a permis de partager des opinions, ensuite de se positionner comme les porte-parole de leur génération. Elle leur donne les moyens de dire leur amertume, de raconter leur quotidien, d’exprimer des points de vue et de conscientiser les populations selon l’expression consacrée au Sénégal. Elle permet aussi de mettre en œuvre un positionnement identitaire par rapport à la race, au continent et à son histoire.

De ce fait, on retrouve dans les textes de musique (rap, mbalakh, acoustique et autres) une grande présence de l’histoire coloniale et de l’esclavage dans les textes des rappeurs. Ce qui a emmené la construction d’un mythe sur la souffrance des Noirs mais aussi la présence des Africains en Amérique. La musique apparaît ainsi comme un moyen de transmission

mais aussi de réécriture de l'histoire de l'esclavage transatlantique. Nous nous fonderons sur les mécanismes d'analyse de textes de Gumperz (1982), qui fait la distinction entre analyse conversationnelle et analyse situationnelle. Ces textes étant le fruit d'une réflexion et ayant un caractère figé seront considérés comme des textes littéraires à lire selon la grille situationnelle en prenant en compte le contexte de production.

Dans cette communication, nous chercherons à mettre en lumière, à travers les textes des musiciens sénégalais comment l'esclavage transatlantique apparait dans la chanson, comment les musiciens sénégalais s'en servent pour construire une idée de retour symbolique mais aussi comment les femmes s'érigent dans la chanson sénégalaise comme les figures du refus et de la résistance.

Anișoara-Nina DUMITROV
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
nina@usm.ro

Biblioteca viitorului

Adolfo ELIZAINCÍN
Universidad de la República,
Uruguay
aelizain@gmail.com

*65 años de sincronía, diacronía e
historía*

Cristina ENICOV
Universitatea de Stat din Moldova
c.enicov@gmail.com

*Considerațiuni asupra cadrului
temporal și spațial al discursului
publicitar*

Le présent article aborde le sujet de l'expression du cadre temporel et spatial dans le discours publicitaire. Après avoir analysé la situation de communication publicitaire et évalué les paramètres temporels et spatiaux du discours publicitaire, nous portons notre attention sur les moyens d'expression de la temporalité dans les énoncés averbaux du discours publicitaire. La communication publicitaire est une situation de communication spécifique qui ne peut pas être réduite au schéma général de communication. La concision étant une des particularités du discours publicitaire, celui-ci recourt assez souvent à des formes lapidaires d'énonciation, parmi lesquels on pourrait citer les énoncés averbaux. Ce sont des énoncés qui ont un prédicat averbal, souvent exprimé par des groupes nominaux, prépositionnels ou adverbiaux. Par quels moyens exprime-t-on le temps dans un énoncé qui n'a pas de verbe – c'est un des objectifs de notre article.

<p>Elena FAUR Academia Română, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca faur.elenacarmen@gmail.com</p>	<p><i>„Timpul... aș vrea să-l vând, dacă aș putea..., să-l vând și să-l plătesc tot eu”. Metafore ale iubirii și ale timpului în perspectiva teoriei integraliste a metaforei</i></p>
<p>Prezentarea se înscrie în perspectiva deschisă de teoria integralistă a metaforei, dezvoltată de Mircea Borcilă, pe bazele lingvisticii integrale coșeriene. Pe acest fundal teoretic îmi propun să analizez metaforele iubirii și ale timpului dintr-un corpus de scrisori de dragoste. În prima parte a comunicării voi discuta câteva metode de identificare a metaforelor, influente în cercetările din metaforologia actuală, respectiv: (1) Metaphor Identification Procedure (MIP), elaborată de Pragglejaz Group (2007); (2) Metaphor Identification Procedure VU University Amsterdam (MIPVU), dezvoltată de Steen et al. (2010) și (3) procedura propusă pentru Modelul Sedimentării și Motivării (Metaforei) de Zlatev & Moskaluk (2022), Wu & Zlatev (în pregătire). Argumentând succint, prin câteva exemple, că procedura elaborată de Zlatev poate fi adaptată pentru operaționalizarea definiției integraliste a metaforei, mă voi focaliza, în continuare, asupra modului în care a fost aplicată procedura la corpusul amintit, precum și asupra celor mai semnificative rezultate obținute prin analiza propusă. În partea finală a prezentării, voi aborda un tip special de metaforă, identificat în corpus și mai puțin studiat în metaforologia actuală, anume metafora oximoronică sau „oximetafora” (Głaz, 2023).</p>	
<p>Angelica-Elena FĂRMUȘ Colegiul Tehnic „Samuil Isopescu”, Suceava farmusangelica@yahoo.com</p>	<p><i>Textul dramatic. Repere didactice</i></p>
<p>Ioan FĂRMUȘ Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava farmusioan@yahoo.com</p>	<p><i>Conceptul de autenticitate privit dinspre teoriile teatrale camilpetresciene</i></p>
<p>Denisa-Gabriela FILIPOVICI Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava filipovicidenisa@yahoo.com</p>	<p><i>Timp și temporalitate în proza eminesciană</i></p>

<p>Dorel FÎNARU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava dorelfinaru@yahoo.com</p>	<p><i>Limbaajul în timp</i></p>
<p>Antoniu-Alexandru FLANDORFER Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava/Direcția Județeană pentru Cultură Suceava tony_flandorfer@yahoo.co.uk</p>	<p><i>Analiza fenomenologică a celui de- Al Cincilea Imperiu (Quinto Império) ca paratopie spațio- temporală</i></p>
<p>Victoria FONARI Universitatea de Stat din Moldova victoria_fonari@yahoo.com</p>	<p><i>Narcisismul – concilierea științifică în oglinda temporalității</i></p>
<p>Motivare a acestui studiu a constituit produsul proiectului „Efectul de oglindă” (Lumen, 2023), coordonat de profesorul universitar Sanda-Maria Ardeleanu. Vom analiza narcisismul din optica paradigmei propuse de profesorul universitar Sanda-Maria Ardeleanu și participanții la acest proiect: Beleturistică-Psihiatrie/Antropologie. Obiectivele principale constituie: explicarea diferențiată a narcisismului, în dependență de timp; abordarea mai multor modele științifice; explicarea concilierii științifice în ce privește noțiunea de narcisism; investigarea narcisismului la unii scriitori români din secolul al XX-lea. Dacă ne va permite timpul ne vom referi la câteva lucrări de arte plastice din spațiul Republicii Moldova.</p> <p>Narcisismul își revendică drepturile de existență de la mitul lui Narcis, trecut în spațiul artistic de Ovidiu în <i>Metamorfoze</i>, cunoaște mai multe variante încă în perioada antichității. În diferite timpuri atitudine față de reflecție suferea anumite mutații, determinate de conceptul timpului. Odată cu studiul lui S. Freud narcisismul se dezvăluie ambivalent. Perspectivele narcisiste se schimbă odată cu dezvoltarea științelor și a tehnologiilor care pun din ce în ce mai mult accent pe propria persoană. Astfel pictura, imaginea fotografică, literatura, chiar și produsele de pe ecranul telefonului mobil contribuie la o atenție exagerată a eului. Prin intermediul mai multor științe fenomenul narcisist permite să înțelegem mai bine angoasele timpului, așteptările și dorințele acestuia. Investigarea creației în oglinda aspectelor biografice la Alexandru Macedonski și Mateiu I. Caragiale de către Ioan Florin Diaconu și Bogdan C.S. Pîrvu au contribuit să valorifice aceste aspecte în opera lui Aureliu Busuioc și Vasile Romanciuc.</p>	

Conotațiile de reflecție sunt diametral opuse. Consider că ar trezi interes și explicarea fenomenului de atitudine dintre eul creator și frica de a-i fi depistate angoasele din jurnalul intim, depistat de criticul Eugen Simion. Narcisismul, în viziunea eminescologului Mihai Cimpoi, are și o altă fațetă – cea de Hyperion.

Alexandru GAFTON
Universitatea „Alexandru Ioan
Cuza” Iași
algafton@gmail.com

Știință și metaforă

Inga GALBEN
Universitatea de Stat din Moldova
inga.crina@gmail.com

*Limbajul ca instrument de
identificare culturală*

Lucrarea de față are drept scop analiza unor viziuni asupra limbajului ca element de integrare și identificare culturală, inclusiv evoluția limbii române în ultimii ani, în special în perioada dezvoltării rapide a tehnologiilor informaționale. Vom utiliza ca suport teoretic cercetările făcute de savanții lingviști în comunitățile mici, îndepărtate de influența civilizației occidentale. Întrucât în comunitățile bilingve transformarea limbajului vorbit este marcat de realitatea socială și cea culturală, pentru a studia felul în care o limbă este influențată de alta, unii cercetători au analizat în timp evoluția limbajului în comunități cu grad divers de acceptare, analizând modul de preluare a cuvintelor și adaptare a limbajului. Rezultatele cercetărilor au îmbogățit fondul de resurse pentru specialiștii interesați de limbă din domenii sociale, precum sociolingvistică, psiholingvistică, cognitivism și din domenii naturale.

Conform unor specialiști consacrați în domeniul lingvisticii, limba reprezintă o reflecție a modului de a gândi și o oglindă a realității socioculturale. La fel au fost încercări de a răspunde la întrebarea dacă limba pe care o vorbim ne influențează gândirea. Dezbateri între specialiști în lingvistică, psihologie și științe ale cogniției în ultimul deceniu au fost și pe teme conexe cu referire la evoluția limbajului și a legăturii dintre limbaj, cultură și gândire. Datorită accesibilității la multitudinea de date, la descoperirile noi și la tehnologiile care oferă posibilitatea de cercetare interdisciplinară, interesul față de subiect a devenit mai mare. Un alt factor care a sporit interesul față de subiectul relației dintre limbaj și evoluția acestuia în context cultural, a fost și tranziția de la comunicarea față în față

către comunicarea online ca sursă primară în perioada pandemiei pentru diverse grupuri sociale.

Comunități polilingve în care toți reprezentanții vorbesc fluent toate limbile sunt rarissime. De obicei, este adoptată o limbă simplificată la nivel social cu schimb de cod ca modalitate de comunicare. Acest proces are loc fie natural, fie artificial, planificat cu un anumit scop. O limbă comună, negociată și acceptată de majoritatea vorbitorilor este menționată în lucrările de specialitate ca *lingua franca*. Unele comunități bilingve utilizează limbaje diferite în contexte diferite, la fel și schimbul de cod va oglindi momentul discuției. Astfel fiecare vorbitor nativ controlează, în mod tradițional, câteva registre de comunicare, care variază în funcție de situație, de tema discuției, de interfața cognitivă și de forma de comunicare (scris sau oral).

Toate limbile trec prin transformări temporale la nivel lexical, fonetic și stilistic. Schimbarea graduală a acesteia, în mare parte, trece neobservată pentru vorbitori, întrucât fondul lexical de bază și sintaxa creează impresia superficială că limba rămâne neschimbată. Dacă vom analiza lucrările clasicilor sau ale scriitorilor din ultima sută de ani, vom observa cât de rapid și drastic s-a schimbat limbajul standard. Limba vorbită de romani la fel a suferit schimbări de la Cicero la Dante Alighieri, care a scris despre dialectele limbii latine în *De vulgari eloquentia*, că limba vorbită la acel moment de romani nu este una indigenă, dar un jargon urât... ceea ce nu ar trebui să îl uimească, întrucât ei se deosebesc prin urâtenia manierelor și a înfățișării (apud Guy Deutscher).

Comunicarea interculturală este o abilitate indispensabilă în contextul actual al globalizării, în domeniul profesional și într-o societate conectată la noile tehnologii. Extinderea comerțului și a colaborării la nivel global în mediul profesional a adus provocări noi comunităților care au fost forțate să se adapteze noilor canale de comunicare și unui limbaj străin la început, pe de o parte. Pe de altă parte, efectele globalizării au dus la facilitarea accesului la informații, îmbogățind astfel limbajul și cultura.

Interesul lingviștilor față de felul în care limba influențează modul de a gândi a variat de la o perioadă la alta. Secolul al nouăsprezecelea a fost marcat de interesul de a compara limbile care făceau parte din aceeași familie, astfel au fost puse bazele pe care au urmat cercetări și s-a ajuns la concluzia că într-o limbă schimbările nu se produc accidental. Mai târziu, savanți precum Noam Chomsky au analizat evoluția limbii sub aspectul unei abilități cognitive care

reflectă capacitatea umană de a reda modele mentale. Mai târziu limba este analizată ca un set de abilități datorită extinderii limbajului scris – oral cu multitudinea de manifestări ale acestuia. Și, întrucât în domeniul studierii limbii au fost făcute cercetări cu utilizarea noilor tehnologii, noi vom aduce exemple ale rezultatelor acestor cercetări și concluziile la care au ajuns savanții.

Evelina Mezalina GRAUR
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
evelina.graur@usm.ro

*Renaming Reality: New Words for
New Worlds*

The 2020 special issue of American Psychologist, the new nomenclature for liver disease announced in June 2023 and Quante and Escott’s project entitled The Bureau of Linguistical Reality will be employed to provide fresh evidence for the commonly established general typology of neology and discuss whether the traditional boundaries are enough to account for today’s lexical innovations.

Angela GRĂDINARU
Universitatea de Stat din Moldova
angelagradinaru16@gmail.com

*Traducerea titlurilor de filme: o
adevărată provocare*

Obiectivul principal al studiului constă în a identifica dificultățile și tehnicile de traducere ale titlurilor de filme. Traducerea titlurilor de filme este un domeniu plin de subtilități mici capcane care trebuie evitate în procesul traducerii, acestea din urmă ar putea să-l pună în dificultate chiar și pe un traducător experimentat. Identificarea strategiilor de traducere a titlurilor de filme se dovedește a fi o misiune dificilă pentru traducător: traducerea titlului de film va constitui într-adevăr identitatea filmului, care ar trebui să reprezinte rezumatul a două ore de vizionare. Titlurile traduse trebuie să transmită în primul rând aceleași informații ca și originalul, dar ideal ar fi și aceleași conotații, iar aluziile și referințele culturale nu ar trebui să se piardă în procesul transferului dintr-o limbă în alta. Cel mai complicat lucru pentru un traducător audiovizual este să nu denatureze titlul original care trebuie să evoce conținutul filmului și să aibă o legătură logică cu acesta, indiferent de tehnica de traducere pe care decide să o utilizeze. Titlul trebuie să-l facă pe spectator curios și să-l facă să dorească să afle mai multe privind filmul. Titlurile au și o dimensiune importantă de marketing, trebuie să fie captivante și să declanșeze curiozitatea. Prin urmare, este esențial ca traducătorul să folosească termeni care

impresionează dar și ușor de înțeles. Într-adevăr, publicul trebuie să-și poată imagina imediat scenariul doar citind titlul filmului. Aspectul cultural este la fel de crucial, titlul apelând la referințe împărtășite de publicul țintă, precum expresiile idiomatice, jocurile de cuvinte, dar și umorul. De asemenea, traducătorul trebuie să acorde atenție vocabularului folosit. Unele cuvinte pot fi tabu în funcție de țară și, prin urmare, ar trebui evitate. O bună adaptare va fi esențială pentru a nu ofensa sau șoca publicul țintă. Titlul original al filmului a fost de multe ori și dificil de găsit de către producători, de aceea este la latitudinea traducătorului să transmită cât mai bine toate nuanțele și polisemia pe care le poate conține titlul original.

Ana GUȚU
Universitatea de Stat din Moldova
gotu.annette@gmail.com

*Les philosophèmes antithétiques –
expression de l’atemporalité dans
les œuvres philosophiques de
Voltaire*

Le présent article est consacré à l’analyse des assertions atemporelles, présentes dans les contes philosophiques de Voltaire comme manifestation antithétique de sa mondovision. L’auteur dévoile l’essence oppositionnelle et atemporelle des assertions à caractère philosophique, valides également de nos jours, à une distance des siècles. L’auteur propose un terme spécifique pour ces assertions – philosophèmes antithétiques, en procédant à l’analyse componentielle, sémantique et structurelle des éléments constitutifs de ces assertions.

Ion GUȚU
Universitatea de Stat din Moldova
ioangutu5@gmail.com

*Le mot-symbole et sa dimension
temporelle dans le texte littéraire*

Selon E. Coșeriu, le langage « constitue la construction du monde propre et spécifique de l’homme en tant qu’être pensant ; par le langage, l’homme construit son monde spirituel, (...) un monde pensable, dans lequel l’homme peut s’objectiver en tant qu’être culturel ». Le symbole, dans sa variante de *mot-symbole*, unité la plus complexe du langage humain vu son expression purement substantivale, donc à incidence interne unique (G. Guillaume), confirme cette opinion coșerienne, car sa présence dans l’espace du texte littéraire, poétique surtout, permet à l’auteur-créateur de révéler non seulement ses diverses fonctions aux dimensions universelles ou textuelles, mais de le transformer même en image à fonction auto-identificatrice ou supratextuelle (*Olympio* pour V. Hugo, *Albatros* pour Ch.

Baudelaire, Andalousie pour F. Garcia Lorca, *Lucifer* pour Eminescu). Les textes poétiques de la littérature française, espagnole et roumaine nous ont provoqué à des recherches sur le mot-symbole qui puissent développer des valeurs temporelles aussi, y inclus intertextuelles ou interculturelles. Des symboles comme *satul/le village* ; *casa/la maison*, *călătoria/le voyage* peuvent exprimer des valences temporelles diverses, voire énantiosémiques, incluant le passé nostalgique, le présent stable et le futur à explorer ; *la ville* - la modernité et le passage du temps, *steaua/Lucifer* – le temps éternel ou l’atemporalité, etc. Ces mêmes symboles à valeur temporelle/atemporelle peuvent-ils atteindre aussi le statut de symbole identificateur du poète ou autoréférentiel ?

Voici des défis qui puissent converger vers la thèse coșerienne que ce que le langage fait de toute intuition d'une manière d'être, il le fait aussi de l'intuition du temps et de ses formes à l'aide de mots. Voilà pourquoi le langage n'est pas seulement une des formes de la culture, mais plutôt le fondement et le cadre de toute culture, l'ouverture de toutes les possibilités culturelles, donc littéraires aussi.

Silvia GUȚU
Universitatea de Stat din Moldova
silvia.gutu@usm.md

Enseigner le temps en FLE: Défis didactiques et perspectives interculturelles

La communication se concentrera sur les défis didactiques et les perspectives interculturelles liés à l'enseignement de l'expression du temps en français langue étrangère (FLE). Elle mettra en évidence l'importance de prendre en compte les variations culturelles et les particularités linguistiques qui accompagnent la perception et l'expression du temps. L'expression du temps diffère au sein de la francophonie, ce qui revêt une importance cruciale lors de l'enseignement-apprentissage du FLE.

Dans un premier temps, nous développerons l'idée que la diversité des conceptions culturelles du temps met en évidence le fait que chaque culture possède sa propre vision du temps, ce qui entraîne des différences significatives dans son expression et sa compréhension linguistique.

Ensuite, une attention particulière sera portée aux cadres de référence temporelle propres aux cultures francophones, car les apprenants en FLE peuvent être confrontés à des conceptions temporelles différentes de celles de leur culture d'origine. Il est important que les activités pédagogiques permettent aux apprenants de comprendre les cadres de référence temporelle spécifiques aux cultures francophones, notamment en ce qui concerne l'orientation vers le passé, le présent et le futur. De plus, les attitudes et les

comportements liés à la ponctualité, à la gestion du temps et aux horaires peuvent varier d'une culture à l'autre.

En dernier temps, nous nous intéresserons aux particularités linguistiques propres à la langue française qui peuvent poser des défis aux apprenants, notamment lorsqu'il s'agit de traduire et d'interpréter les expressions temporelles. Dans ce contexte, la médiation culturelle et interlinguistique joue un rôle crucial. Les enseignants doivent développer des stratégies didactiques appropriées qui tiennent compte de ces particularités linguistiques, tout en favorisant une compréhension aisée et une utilisation adéquate des expressions temporelles.

Daniela HĂISAN
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
danielahaisan@litere.usv.ro

*As Time Goes By...
On (Re)Translation's Own
Temporality as Reflected in 10
Romanian Versions of Robinson
Crusoe Published between
1835 and 2022*

The paper deals with the issue of retranslation, commonly defined as a new translation, in the same language, of a text already translated, in full or in part. Yet given the fact that languages (and ideologies) evolve, retranslations are usually characterised by obvious linguistic variations which are highly dependable on the historical context. After all, as noted by Lawrence Venuti, “[d]iscursive strategies reveal the historicity of a translation in the very texture of its language” (2013: 104). Based on a corpus (i.e. Daniel Defoe’s *Robinson Crusoe* translated into Romanian) which spans three centuries (with a special focus on the versions published in 1835, 1899, 1900, 1908, 1943, 2002, 2004, 2017, 2018, and 2022), we aim at outlining the retranslation’s “own temporality” (Berman, 1990) as well as the way retranslation accurately reflects the evolution of the Romanian language since 1835.

Niculina IACOB
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
niculinai@yahoo.fr

*Perspectiva temporală exprimată
prin formele verbale supracompuse
în Vulgata de la Blaj*

Corina IFTIMIA
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
corina.iftimia@usm.ro

*Traduire les polars de San Antonio
: défi et divertissement*

<p>Mihaela IOVU Universitatea de Stat din Moldova mihaela.iovu7@gmail.com</p>	<p><i>Problema temporalității în traducerea opere poetice japoneze în română, franceză și engleză</i></p>
<p>Acest articol descrie rolul conceptului de temporalitate în opera poetică japoneză și dificultățile ce reies din specificul acestui tip de literatură. Poezia, indiferent de țara de origine a acesteia, cu excepția unui poem epic, utilizează timpul nu precum coordonate ale imaginarului, ci sunt mai degrabă valori axiologice ale eului liric. Timpul poetic posedă un potențial interpretativ și nu calități narrative. [2]</p> <p>Reieșind din lucrările lui Eugeniu Coșeriu s-ar putea distinge câteva relații timp- limbaj: limbajul ca fapt care se desfășoară în timp, limbajul capabil să reflecteze asupra timpului și limbajul care descrie timpul lucrurilor la care se referă.[3,333] În continuare ne propunem să dezvoltăm ultimul concept în contextul traducerii poeziei japoneze, dar și în operele japoneze originale, timpul fiind o idee reflectată diferit în culturile asiatice. Unul din tipurile de poezie japoneză cu formă fixă sunt <i>haiku</i>, ele în sine constituie o experiență de trăire a unei clipe, autorul și lumea înconjurătoare devin un tot întreg, și paradoxal e faptul că se pierde senzația timpului. Tradițional în <i>haiku</i> se utilizează <i>kigo</i> (季語), ceea ce literalmente înseamnă anotimp și limbă sau cuvânt.[4,2] Deci acestea constituie o categorie de cuvinte și expresii utilizate pentru a reflecta anotimpul, deci temporalitatea, în contextul unui <i>haiku</i>. Deseori relația dintre elementul naturii și perioada temporală este elementară, însă în unele cazuri se aderă la metonimie. Spre exemplu <i>Iazul străvechi / O broască se-aruncă/ Clipocitul apei</i>, de Matsuo Basho, în acest caz <i>broasca</i> semnifică vara. Din cauza acestor divergențe de cultură apar probleme de traducere care urmează a fi discutate.</p> <p>De fapt, o mare parte din poezia tradițională japoneză și aproape toată literatura <i>haiku</i> este strâns legată de experiența naturii și a timpului. Acest simț al timpului este o parte integrantă a experienței <i>haiku</i> și a poeziei tradiționale japoneze în ansamblu.</p>	
<p>Mihaela ISĂILĂ Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava mihaela_isaila@yahoo.com</p>	<p><i>Timp gramatical – timp narativ în proza eminesciană</i></p>

<p>Eugen ISTODOR Universitatea București eugen.istodor@unibuc.ro</p>	<p><i>Cuvântul “bicicletă”. Câmp teoretic și realitatea românească a lui Pegas</i></p>
<p>Bicicleta acționată de pedale este un vehicul rutier inventat în secolul 19. Acest model de mișcare a devenit în perioada postumanistă, un reper constant privind libertatea, dar și unul dintre simbolurile ecologiei vieții de fiecare zi. În prezenta prezentare, analizăm teoretic termenul “bicicletă/bike” invocând studiile dedicate în ultimul timp fenomenului și oferim câteva detalii privind restartul brandului “Pegas” în România. Vom schița relația “Timp și limbaj” urmărind călătoria noțiunii “bicicletă”, în anii 2000. J.Urry (2003) descrie forțele implicate, ordinea socială, complexitatea globalizării. Se pot distinge cauzele au determinat o mișcare retroactivă de găsire a unui simbol care să se opună accelerării globalizării. Bicicleta a devenit unul dintre elementele universal valabile de regăsire a unui ritm propriu. Anne Lowenhaupt Tsing (2015) aduce narațiuni și teoretizează acest tip de regăsire a existenței pe ruinele unor societăți care se auto-distruge. “Matsutake”, ca și bicicleta, este simbol moral, simbol al regăsirii ritmului interior într-un moment în care societatea pierde din vedere identitatea și demnitatea umană. Peter Cox (2019) realizează o sociologie a mobilității prin intermediul căreia descoperă că bicicleta cuprinde valențele pierdute în accelerata viață globală. Invocându-l pe Deleuze vede în bicicletă “un asamblaj” om-mecanism-natură, care dă/redă demnitatea naturii, ființei umane și armonizarea acestora cu mecanismele de stăpânit, nepoluante. Bicicleta este prietenul și egalul omului, explorează împreună lumea materială și imaterială, dar mai ales găsec mereu resurse să se regenereze, sunt ambele “bodies of nature”. În acest sens, am realizat o serie de interviuri cu doi dintre cei care au renăscut după anii 2000, brandul comunist “Pegas” de bicicletă și am încercat să identific în acest demers practic, referințele teoretice (pe lângă cele menționate, adaug Nick Osbalsiston, Culture of the Slow, Cosmin Popan, Bicycle Utopias). Care este accepțiunea lui noțiunii “bicicletă” în planul concret al societății românești. Care este înțelesul adecvat al “bicicletei” într-o societate în continuă tranziție și neașezare?</p>	
<p>Johannes KABATEK Universitatea din Zürich kabatek@rom.uzh.ch</p>	<p><i>Coșeriu and Aesthetics: An Unknown Facet</i></p>

<p>Amos KAMSU SOUOPTETCHA Universitatea din Maroua (Cameroun) amosouop@yahoo.fr</p>	<p><i>Conflits linguistiques, représentations égalitaires au cœur de Mistirijjo la mangeuses d'âme de Djaïli Amadou Amal</i></p>
<p>Djaïli Amadou Amal est connue pour son engagement contre les discriminations de genres inhérentes au vécu existentiel de la femme dans sa communauté peule au Cameroun. Elle est une amazone contemporaine qui milite pour que cesse de couler les larmes de la patience. Dans ses écrits, elle détourne les structures et les formes en juxtaposant des systèmes et sous-systèmes linguistiques différents. Le recours aux conflits linguistiques n'est pas une pratique qui l'oblige à dire et permet de se dire soi et/avec l'autre. Dans cette étude, il s'agit de montrer comment la femme devenue rebelle, face aux inégalités sexuelles, utilise une langue extrêmement colorée par des marqueurs identitaires. L'Analyse du Discours est favorable pour la collecte et l'exploitation des emprunts à la langue fufuldé, des calques et des interférences linguistiques. L'alternance des codes devient une stratégie textuelle valorisante pour les femmes savantes qui sont des maillons déterminants pour un développement durable dans les sociétés et institutions africaines trop misogynes. La femme, en plein métamorphose ontologique se dote, sous le prisme de Djaïli, des moyens pour juguler un système de pensée demeuré figé, dans un monde dynamique. Le conflit des codes linguistiques est parmi les schèmes de motivation permettant ainsi de remettre au goût du jour, la pétition Que les hommes et les femmes soient belles.</p>	
<p>Ana Belén LLOPIS CARDONA Universitatea din Valencia ana.b.llopis@uv.es</p>	<p><i>Propuesta de análisis del cambio de entorno en las tradiciones discursivas</i></p>
<p>Desde las primeras publicaciones sobre tradiciones discursivas (TD en adelante) se ha venido insistiendo en que son hechos de discurso tradicionales ligados unas veces a una situación comunicativa, otras veces a un ámbito particular, y conformados en un contexto histórico o sociocultural determinado. La situación, el ámbito o el contexto histórico y cultural forman parte de lo que Coseriu denominó "entorno" (1973 [1955/56]). Así pues, se podría decir que el entorno es un constituyente esencial de las TD, pues siempre se producen en</p>	

una serie de circunstancias comunes. A su vez, como fenómeno relativo al lenguaje, las TD están sujetas a constante actualización y a modificaciones varias de todos sus componentes, incluido el entorno. La propuesta que presentamos se ocupa del cambio del entorno y de la consiguiente modificación de la evocación del entorno. Se expondrá de forma lineal (localización en una TD o filiación de TD, localización parcial, ampliación y deslocalización), si bien las rutas de la relación TD-entorno no se reducen a esta posible tendencia, antes bien son diversas (deslocalización > localización/reducción) y *a priori* en cierto modo imprevisibles (localización > deslocalización > relocalización). Se ilustrará principalmente con el esbozo de un caso: la historia de la construcción *en definitiva* desde sus primeras dataciones en sentencias jurídicas hasta los usos como marcador del discurso en textos científicos y narrativos. No obstante, se mencionarán también casos de cambio en los distintos componentes (contenido, estructura, formas lingüísticas y entorno), pues el objetivo último de la propuesta es ofrecer una guía para catalogar los textos y/o los componentes de la TD en función de la permanencia o variación de los rasgos del entorno, para lo cual aplicamos los conceptos de (des)/localización, localización parcial y ampliación o reducción de la localización.

<p>Oscar LOUREDA LAMAS Universitatea din Heidelberg oscar.loureda@uni-heidelberg.de</p>	<p><i>Mi Coșeriu</i></p>
<p>Bianca-Maria LUCANU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava bianca.lucanu@yahoo.ro</p>	<p><i>Influența limbii engleze în limbajul modei</i></p>
<p>Darius LUNGU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava darius.lungu2001@yahoo.com</p>	<p><i>Timp și temporalitate din perspectiva traducerii</i></p>
<p>Petru MARIAN-ARNAT Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava petru.marian@usm.ro</p>	<p><i>Teorii ale conspirației în spațiul public românesc</i></p>

<p>Daniela Maria MARȚOLE Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava danielamartole@yahoo.com</p>	<p><i>“Nothing Is but what Is Not”: Translating Difference in Romanian Versions of Shakespeare’s Plays</i></p>
<p>Hasmik H. MATIKYAN Universitatea din Shirak, Armenia hasvrej@mail.ru</p>	<p><i>Traditional and Literary Interrelations Between Nursery Rhymes (Based on Materials from Shirak Region)</i></p>
<p>Alfredo MATUS OLIVIER Academie Chile amatus@uchile.cl</p>	<p><i>Para una semántica integral</i></p>
<p>Ioana MITITELU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava mititeluioanaa@gmail.com</p>	<p><i>Evoluția cadrului temporal în comunicarea vizuală: timpul, vector semnificativ în limbajul cinematografic</i></p>
<p>The concept of time holds a pivotal role in cinematography, particularly in the complex language of cinema. This study aims to examine the role and evolution of temporal frameworks in visual communication. Time, as a significant vector of the cinematic language, represents an essential element in artistic expression within cinematography. The art of cinema demonstrates a symbiotic relationship between the vectors of the cinematic language and the temporal frameworks. This article provides a captivating exploration of cinematography’s response to a period of profound technological change and endeavors to elucidate how visual communication and the language of cinema contribute to the concept of temporality. Through a comprehensive exploration of these technological shifts, this study delves into the enchanting realm of films, also shedding light on how time has been employed within montage.</p>	
<p>Viorica MOLEA Universitatea de Stat din Moldova molea_viorica@yahoo.com</p>	<p><i>Expresia cognitivă a câmpului semantic al conceptului „timp” în frazologia română</i></p>
<p>Lingvistica, fiind „interpretată ca o autentică știință a culturii, coerentă în toate aspectele sale”, transpune în forme și sensuri reflecția, tradiția, credința, într-un cuvânt, întreaga dimensiune existențială a unei etnii. În limba oricărui popor, însemnele culturale caracteristice sunt codificate,</p>	

după cum spuneam, în structuri, forme estetico-filozofice, cognitive, evocative, adică în tot ce ține de universul spiritual al acestuia. În proverbe precum *Când râde prostul, înțeleptul suspină* sau *Omul sfințește locul, nu locul pe om* este concentrată o întreagă filozofie a trăirii umane din perspectiva românului, care a conștientizat, în timp, adevăruri imuabile.

Frazeologismele, ca elemente culturale prin excelență, sunt un produs eminent cognitiv, în care se întâlnesc subtilitățile etnolingvistice, marcate de tradiția istorică, cu cele pragmalingvistice, revelate de inteligența colectivă.

Stabilindu-se ca domeniu autarhic pe la începutul secolului XX, frazeologia încă mai prezintă multiple aspecte controversate sau probleme de definire. Totuși, cert este că această dimensiune a limbii este constituită ca o entitate recunoscută și intens cercetată.

Studiul frazeologismelor presupune o largă deschidere către teme, concepte, valori general-umane, interpretate din diverse perspective, precum stilistică, pragmatică, sociolingvistică, psiholingvistică sau etnolingvistică și cognitivă.

Câmpul semantic al conceptului „timp” se regăsește ca element principal în numeroase structuri frazeologice, ca o reflectare a înțelepciunii populare, a inteligenței emoționale.

Există mai multe perspective cognitive de abordare a conceptului timp și a câmpului semantic al acestuia în cadrul frazeologismelor. De exemplu, timpul ca fenomen natural, precum anotimpurile, anii, zilele etc.; timpul ca experiență și valoare etnoculturală; timpul ca semnificație și evocare istorică sau timpul ca proces nedefinit.

Vom releva, astfel, variatele semnificații și sugestii cognitive ale structurilor metaforice unitare, frazeologismele, dezvăluind conținutul reflexiv și expresiv al acestora.

Nicoleta-Loredana MOROȘAN
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
nicoletamorosan@litere.usv.ro

*Traduire les valeurs des temps du
subjonctif dans la tragédie
racinienne*

La dramaturgie classique constitue un espace discursif où les quatre temps du mode subjonctif – y compris donc l'imparfait et le plus-que-parfait, tiroirs verbaux réservés, en français moderne, à l'usage recherché ou littéraire – sont bien représentés, sinon privilégiés.

Nous nous proposons d'investiguer les valeurs prises par les temps de ce

mode personnel inactuel dans une tragédie qui s'ouvre toujours sur une crise qui, contrairement à ce qui peut se passer dans les tragédies des Anciens vus comme modèles, « ne dénoue rien », mais « tranche », et dont la temporalité est inexorablement souscrite au « temps-répétition », « temps circulaire », pour paraphraser l'étude canonique de Roland Barthes, *Sur Racine*. L'investigation des valeurs et des rapports exprimés par les subjonctifs simples et composés figurant dans le texte source français sera relayée par l'analyse de leur traduction en roumain. Nous allons ainsi nous rapporter aux traductions publiées dans la deuxième moitié du XXe siècle par Petru Manoliu, Dinu Bondi, Radu Popescu et Tudor Măinescu.

Dinu MOSCAL
Academia Română (Iași)
dinu.moscal@gmail.com

*Timpul și predicatia.
Predicatul nominal*

Definirea predicatului ca „ceea ce se afirmă despre subiect” reflectă tradiția logicistă a gramaticii, deoarece această parte a definiției redă concepția aristotelică asupra predicatului în cadrul logosului apofantic. Trecerea definiției de la logusul apofantic la nivelul general al limbii presupune (1) o schimbare de perspectivă, deoarece trece din planul logic în cel gramatical la nivelul enunțurilor logice (logusul apofantic), și (2) o generalizare, deoarece se trece de la cadrul logosului apofantic la ceea ce Aristotel numește logus semantic, adică la enunț în general. Importanța timpului la nivelul enunțului este indicat explicit chiar în contextul delimitării cadrului (la logusul apofantic) a ceea ce astăzi numim *Organon*, însă gramatica l-a ignorat: „orice vorbire enunțiativă trebuie să conțină un verb, ori timpul unui verb” (*Despre interpretare* 5,17a). Categoria ‘timp’ specifică predicatului este timpul gramatical (timpul discursiv), nu și procesualitatea verbului (Meillet) sau aspectul (timpul interior al evenimentului sau al stării; extern discursului). Timpul gramatical, definit ca raportul dintre temporalitatea actului verbal (momentul vorbirii) și temporalitatea acțiunii sau stării exprimate prin verb face ca o anumită structură sintactică să devină un enunț. „Cauza eficientă” a predicatului lingvistic este timpul gramatical. Definiția din gramatici a predicatului ignoră acest fapt prin punerea sa în plan secund și prin confuzia în interiorul categoriei ‘timp’. Această percepție împreună cu perspectiva logicistă (trecută în planul semanticii lexicale) se răsfrâng și asupra definiției verbului și a predicatului nominal, a cărui componență duală permite identificarea clară a perspectivei logice și a celei lingvistice în definirea celor două componente: verbul copulativ și numele predicativ. Analiza lor dintr-o perspectivă lingvistică pune în evidență dominația concepției logice în gramatică și oferă o imagine a statutului lor gramatical.

<p>Roxana MOVILEANU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava roxanamovileanu@yahoo.com</p>	<p><i>Convergențe și divergențe între traductologia coșeriană și traductologia franceză</i></p>
<p>Cristinel MUNTEANU Universitatea „Danubius” din Galați munteanucristinel@yahoo.com</p>	<p><i>Limbajul in illo tempore. Două sensuri ale legendei Turnului Babel</i></p>
<p>Rodica NAGY Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava rodinagy@yahoo.com</p>	<p><i>Relația spațio-temporală în analiza nivelului sintactic. O reevaluare</i></p>
<p>Pour la pensée commune, toute activité humaine se déroule dans le temps, celui-ci étant une séquence de moments pouvant constituer une durée mesurable, et dans un espace (concret ou fictif). Il y a donc une expérience humaine de l'espace-temps qui doit naturellement trouver son reflet dans le langage. Un premier constat de la relation entre temps et langage est que l'actualisation du langage dans les actes de parole implique une séquence linéaire de formes, tant en production qu'en réception. Cependant, certains chercheurs pensent qu'en fait, seule la programmation de la parole en trois étapes implique de se rapporter à la catégorie du temps. Mais l'actualisation du langage dans le discours consiste en l'inscription dans une réalité personnelle, spatiale et temporelle de l'activité mise en discours, qui permet l'opération de réalisation du rapport à la référence. Dans la conception de G. Guillaume, penser une notion signifie la construire, le temps nécessaire à cette opération étant le temps opératoire. Cependant, les mots ne représentent la pensée que dans la mesure où ils sont organisés en systèmes, car chaque système représente le temps opératoire de penser une notion, déterminant les différentes étapes de son développement. Le temps expliqué renvoie à la dimension temporelle proprement dite du verbe, la capacité qui permet de situer un événement dans le temps. Notre démarche vise à montrer comment certains grammairiens roumains ont corrélié l'expression du temps et de l'espace dans la description du niveau syntaxique de la langue, flirtant ou non avec la perspective structuraliste qui inclut la question de la deixis (Bar-Hillel 1954, Jakobson 1963, Benveniste 1966).</p>	

<p>Lidia NEGARĂ Universitatea de Stat din Moldova lidynegara@gmail.com</p>	<p><i>Tipologia discursului la confluența stilurilor funcționale</i></p>
<p>Unanim considerat ca o unitate a lingvisticii textuale, a pragmaticii, a științei comunicării etc., discursul reprezintă unul dintre conceptele-cheie ale prezentei cercetări. Având în vedere că discursul public este unul complex, e de la sine înțeles că acesta îmbracă diferite forme discursive, în funcție de stilul funcțional la care se raportează. Astfel, în studiul de față, ne propunem să consemnăm prezența tipurilor de discurs pe care le înglobează discursul public. În general, se disting cinci tipuri de discurs, remarcate încă de Jean-Michel Adam: narativ, descriptiv, explicativ, argumentativ, injonctiv. O abordare semnificativă a tipologiei discursive este cea a lingvistei Daniela Rovența-Frumușani, în lucrarea „Analiza discursului. Ipoteze și Ipostaze”, se disting cinci tipuri de discurs, după cum urmează: narativ, descriptiv, expozitiv, instructiv, argumentativ. (op. citată, pag.140) Discursul de tip narativ este considerat unul dintre cele mai prototipice tipuri de discurs, „organizat secvențial, prezentând acțiuni și evenimente corelate prin relații cauzale, finale și temporale”. Discursul de tip descriptiv, „organizat ca o constelație de atribute și specificări”, are ca scop principal descrierea și detalierea unui subiect sau eveniment. Discursul de tip expozitiv, „asociat analizei și sintezei reprezentărilor conceptuale”, este un tip de discurs în care informații, fapte sau concepte sunt prezentate într-un mod clar, obiectiv și sistematic. Discurs de tip instructiv este cel „care incită la acțiune”, fiind caracterizat de claritate, organizare și structurare a informațiilor, pentru a ghida receptorul în înțelegerea și aplicarea corectă a indicațiilor primite, determinându-l să acționeze. Discurs de tip argumentativ, „centrat pe o luare de poziție”, implică prezentarea unor argumente în favoarea sau împotriva unei anumite poziții, teze sau idei, urmând adeziunea la anumite idei a receptorului. Fiecare tip de discurs poate fi adaptat în funcție de stilul funcțional utilizat într-un anumit context comunicativ. Stilurile funcționale sunt modalități de exprimare și de comunicare care se adaptează la nevoile și scopurile comunicării într-un anumit context sau domeniu, de aici derivă ideea confluenței acestora în discursul public. Aceste tipuri de discursuri pot interacționa și se pot combina în diferite contexte comunicative, în funcție de scopul, audiența</p>	

și contextul specific al discursului. Importanța înțelegerii și analizei acestor stiluri funcționale în discursul public constă în adaptarea comunicării la contextul și audiența țintă, pentru a obține un impact și o înțelegere eficientă. Vom aborda, așadar, tipologia discursului la confluența stilurilor funcționale, care vor fi tratate din perspectiva analizei discursive, studiului retoricii sau comunicării publice, oferind instrumente de analiză pentru a înțelege modul în care diferitele stiluri funcționale se manifestă și interacționează în discursurile publice.

<p>Mariana NET Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” mariana_net15@yahoo.com</p>	<p><i>Evoluția limbii române prin traduceri (1866-2016)</i></p>
<p>Enrique NOGUERAS Universitatea din Granada enoguerasval@gmail.com</p>	<p><i>Tiempo, verdades y lenguaje. Sobre la narrativa de José Manuel Caballero Bonald</i></p>
<p>Vincenzo ORIOLES Universitatea din Udine vincenzo.orioles@uniud.it</p>	<p><i>Dallo stato di lingua saussuriano alla diacronia virtuale in sincronia. Un caso di studio</i></p>

Lo ‘stato di lingua’ saussuriano aveva codificato una contrazione forzata della temporalità comprimendo l’incessante flusso del mutamento in una innaturale fissità fatta coincidere convenzionalmente con una generație. Guardando in realtă ai manoscritti saussuriani. il Ginevrino aveva ben chiaro la fluidità (instabilită) degli equilibri linguistici, la loro ‘potenzialità’ di cambiare, ma la *vulgata* saussuriana aveva ormai certificato questa asserita staticità che sarebbe stata funzionale all’invarianza dello strutturalismo canonico.

Il contributo traccia la storia degli indirizzi di ricerca che aprono all’interdipendenza tra variație in sincronia e mutamento. Già alcune delle ricerche ispirate alla geografia linguistica avevano attirato precocemente l’attenzione sulla “estrema variabilită dell’uso linguistico anche nell’ambito di gruppi sociali poco numerosi e perfino all’interno di una famiglia” (Varvaro, *La parola nel tempo*) prefigurando in tal modo un moderno taglio di indagini dialettologiche, attente alle disomogeneità di uno stesso *punto linguistico*. Ma si deve innanzitutto a Jakobson e Martinet la costruzione e la legittimazione teorica di un modello, alternativo alo strutturalismo, che fa leva sulla cosiddetta *sincronia dinamica* aprendo la strada al riconoscimento della variație in

sincronia. Eugenio Coseriu avrebbe dato poi spessore teorico potente a questa rivisitazione ricordando che la presunta staticità attribuita al sistema è, di fatto, inconciliabile con il reale funzionamento della lingua.

Negli anni Settanta sarebbero poi sopraggiunti modelli raffinati come il ‘tempo apparente’ di Labov che chiamano in causa le dinamiche generazionali come spazio variazionale che prelude al cambiamento. In particolare, i diversi tipi di pronuncia praticati in una comunità non sono né irregolarmente né arbitrariamente o casualmente distribuiti nella popolazione, ma il comportamento linguistico dei parlanti è ‘altamente strutturato’. Sullo sfondo di questo quadro complessivo, il contributo si propone di prendere in esame uno specifico sviluppo fonico italiano, ossia la sonorizzazione di -s- intervocalica: abbiamo a che fare con un tratto, individuato in origine da una ben definita distribuzione diatopica, ma che negli ultimi decenni si è esteso oltre i limiti territoriali che gli sarebbero propri sotto l’influsso di spinte sociolinguistiche. Si valuterà sotto questo aspetto, con test empirici e di osservazione partecipe, in che misura possa incidere la classe di età dei parlanti.

Cristinia PALADIAN
Universitatea Națională „Yurii
Fedkovici”, Cernăuți
c.paladyan@chnu.edu.ua

*Semantica metrului în volumul
Dreptul la timp de Nichita Stănescu*

Pornind de la ideea că cercetarea prozodică este un aspect al hermeneuticii care scoate în evidență relația istorică dintre sens și metru, ne propunem să cercetăm mesajul și emoția poeziei lui Nichita Stănescu din volumul *Dreptul la timp* în raport cu forma metrică propusă de autor. Vom demonstra că între formă și temă (emoție, intenție) există nu doar relații organice, ci și istorice, care presupune folosirea anumitor forme poetice pentru anumite teme și specii literare. În literatura de specialitate există noțiunile „cuvântul altcuiva”, „memoria cuvântului”, „memoria genului”, în sensul că poetul nu inventează cuvinte, ci folosește cuvinte folosite de predecesori, iar succesul lui depinde de capacitatea de a îmbina cuvintele în așa fel încât să creeze un conținut nou de idei. În acest sens de o importanță deosebită este forma poetică a limbajului, iar elementul primordial în organizarea compozițională îl constituie metru.

Horia Vicențiu PĂTRAȘCU
Universitatea Politehnică din
București
h_patrascu@yahoo.com

*Forme și paradoxuri ale
comunicării cu viitorul*

<p>Cătălina Paula PENEVICI (HURJUI) Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava catalina_hurjui@yahoo.com</p>	<p><i>Particularități ale limbajului și comunicării în tulburările de spectru autist</i></p>
<p>Daniela PETROȘEL Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava daniela.petrosel@usm.ro</p>	<p><i>Fapte și ficțiuni în Solomonarul lui Florin Chirculescu</i></p>
<p>Volum ce integrează biografia eminesciană într-un gen literar subsumat strategiilor speculației fantastice, textul <i>Solomonarul. Romanul unei revoluții fără început și sfârșit</i> se construiește pe granița subțire dintre adevărul istoric, el însuși fragilizat de perspectivism, și libertatea folosirii evenimentului inventat, nu rareori scos direct din teoriile conspirației. Cu apăsarea imaginii și mitului lui Eminescu, textul permite atât lecturi în cheia reconstituirii fidele a chipului marelui Poet, cât și, la polul opus, a dezvoltării unei ficțiuni eminentemente speculative ce se întreține din propria-i fantezie. Abordarea pe care o propunem problematizează nivelurile de receptare ale textului, având în vedere multitudinea lui de orientări: roman documentar și documentat, roman istoric și social, roman de spionaj și/sau simplă (?) speculație fantastică. Nu în cele din urmă, interesează strategiile de ficționalizare a Poetului devenit personaj, prins în pliurile unor realități simultan dependente de rigoarea cauzalității istorice, dar și eliberate de ea printr-o salutară inderminare ontologică.</p>	
<p>Nicoleta PETUHOV Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” nicoleta_petuhov@yahoo.com</p>	<p><i>Structuri frazeologice somatice cu „a avea” în limba română. O abordare onomasiologică din perspectivă diacronică</i></p>
<p>Saul POP Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava saul.pop@usm.ro</p>	<p><i>Atemporalitatea fotografiei în epoca fast- consumption. Reîntoarcerea fotografiei pe film</i></p>
<p>Ciprian POPA Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava ciprianpopa@litere.usv.ro</p>	<p><i>Eugenio Coseriu, “Tempo e linguaggio”: un’analisi della traduzione in romeno</i></p>

<p>Alina-Viorela PRELIPCEAN Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava alina.prelipcean@litere.usv.ro</p>	<p><i>El honor entre vanidad, orgullo y (falsas) apariencia en la literatura española</i></p>
<p>Crina Ioana PRODAN Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava crina.prodan@usm.ro</p>	<p><i>Valeurs contextuelles du discours scientifique</i></p>
<p>Notre communication se propose de présenter une dimension plurielle de la métamorphose du discours scientifique dans différents contextes sociolinguistiques, mettant en évidence toute une perspective dynamique du langage non-littéraire. Les échantillons de corpus soumis à notre analyse discursive viseront plusieurs domaines de l’analyse du discours scientifique, à savoir les discours technique et informatique, avec des points d’intérêt langagier commun, afin de remarquer des caractéristiques linguistiques particulières, spécifiques pour des situations de communication spécialisées.</p>	
<p>Timea PROSAN Universitatea „Transilvania” Brașov timea.prosan@unitbv.ro</p>	<p><i>Corelativele temporale în limba română contemporană</i></p>
<p>Construcțiile corelative ale limbii române reprezintă o categorie gramaticală eterogenă în care se regăsește o varietate întregă de corelative. Din încercarea de a tipologiza aceste structuri, ies în evidență corelativele temporale care reprezintă o categorie aparte de corelative. Având, din punct de vedere semantic, valori temporale de simultaneitate, anterioritate și posterioritate, aceste corelative ilustrează multe poziții de corelație (mai multe decât în cazul corelativelor modale sau spațiale). Ținând cont de aspectele menționate, lucrarea intitulată Corelativele temporale în limba română contemporană prezintă atât trăsăturile sintactice și semantice ale construcțiilor corelative, cât și situații în care apar incongruențe la nivel semantic. Exemplele prin intermediul cărora se ilustrează aceste trăsături fac parte dintr-un corpus de limbă română contemporană, constituit din texte extrase din programele CoRoLa și Sketch Engine. Rezultatele acestei analize se evidențiază, așadar, prin prisma unui model teoretic integrator (care vizează atât palierul sintactic, cât și semantic) și relevă o perspectivă de a încadra tipologic construcțiile corelative. Din punct de vedere</p>	

<p>metodologic, abordăm, așadar, perspectiva descriptiv-interpretativă fără a ne limita la o analiză cantitativă, ci interpretând rezultatele obținute din corpus.</p>	
<p>Gina PUICĂ Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava gina.puica@litere.usv.ro</p>	<p><i>Căderea din timp. De la Cioran la Theodor Cazaban</i></p>
<p>Într-un studiu anterior, dedicat exilului românesc postbelic, evocându-l pe Theodor Cazaban, am legat starea de monotonie, de infinit plictis, sugerată de scriitor într-una din piesele sale de teatru (dar nu doar acolo), de conceptul cioranian de „cădere din timp” (Puică, 2022). În comunicarea aceasta, intenționez să revin asupra acestui din urmă concept cioranian (Cioran – 1964, 2011), pe care autorul, la ceasul bilanțului, îl considera esențial pentru scrisul său (Cioran 1990), pentru a-i arăta viabilitatea în înțelegerea unui parcurs existențial și al unei opere precum cele ale lui Theodor Cazaban (Cazaban 1963, Cazaban 2002, Cazaban 2020).</p>	
<p>Adriana Maria ROBU Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași adriana_robust@yahoo.com</p>	<p><i>Comunicarea didactică și neurodinamica învățării</i></p>
<p>Neuroștiințele cognitive manifestă tot mai mult deschiderea către domeniul comunicării și didacticii, spre a veni în sprijinul profesorilor și formatorilor în procesul de optimizare a rezultatelor învățării în rândul elevilor și studenților. În lucrarea de față mă voi sprijini pe abordările neurodidactice recente pentru a evidenția importanța mecanismelor cerebrale care sunt angajate în învățare, precum și a cadrelor de comunicare. Neurodinamica învățării se află în strânsă legătură cu evoluția competențelor și comportamentelor pe care le identificăm la discipolii noștri, aflați sub influența fenomenelor actuale digitale, mediatice, interculturale etc. Ca urmare, stilurile de învățare favorizate de această dinamică vor fi cele predominant experimentale, lăsând parcă în umbră învățarea de tip teoretic. Mă voi opri, de asemenea, asupra motivației, ca factor extrem de important în atingerea obiectivelor și scopurilor învățării sau ca stimulator în performanța celui care studiază. Un aspect definitoriu pentru motivarea elevilor să învețe îl constituie eficacitatea comunicării dintre profesor și discipoli. Rezultatele studiului se fundamentează, totodată, pe chestionarea unui număr de peste</p>	

<p>300 de elevi și studenți care au răspuns unor întrebări referitoare la comunicarea dintre elev și profesor, la stilurile de învățare, la factorii care influențează învățarea și la mecanismele care stau la baza motivației.</p>	
<p>Petronela SAVIN Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău savin.petronela@ub.ro</p>	<p><i>Aspecte ale variației lingvistice în terminologia culinară românească</i></p>
<p>Lucrarea de față și-a propus abordarea terminologiei culinare românești prin asumarea câștigurilor din spațiul lingvisticii actuale, răspunzând la provocarea formulată de Eugeniu Coșeriu cu privire la studiul limbajului din perspectiva universalității culturii. Studiul terminologiei unei limbi se impune a fi conjugat cu studierea faptelor denumite. Cercetările noastre de teren realizate în cadrul proiectelor eCULTFOOD și FOODie, între anii 2016 și 2022, care au avut ca scop înregistrarea de rețete ale mâncărilor uzuale ale românilor din diferite zone, ne-au prilejuit înregistrarea unui inventar de denumiri culinare în contextul comunicării. Discursurile despre cunoașterile legate de alimentația cotidiană reprezintă o sursă de documentare extrem de importantă pentru înțelegerea relației dintre cuvinte și lucruri ca fundament al variației lingvistice. Lucrarea de față se constituie într-o pledoarie pentru luarea în considerare a acestor contexte discursive, relevante pentru înțelegerea mecanismelor de formare a unei terminologii populare.</p>	
<p>Lavinia SEICIUC Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava lavinia.seiciuc@litere.usv.ro</p>	<p><i>Sfârșitul timpului: exprimarea creativă a conceptului de „niciodată” în limbile romanice</i></p>
<p>Angela SOLTAN Universitatea de Stat din Moldova angela@soltan.md</p>	<p><i>Alteritatea și achiziția adaptativă a limbajului în epoca dezvoltării exponențiale a tehnologiilor</i></p>
<p>Sterian-Arthur SUCIU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava arthur.suciu@usm.ro</p>	<p><i>Controversa Marshall McLuhan – Mircea Eliade: mediul este mesajul sau timpul este mesajul?</i></p>
<p>Pierre SWIGGERS Universitatea Catolică din Leuven pierre.swiggers@kuleuven.be</p>	<p><i>Langage, langue et temps : dedans, dehors, autour</i></p>

<p>Mariana ȘOVEA Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava mxsovea@yahoo.com</p>	<p><i>15 ans après: évolution des représentations sur la France et les Français dans le discours médiatique actuel</i></p>
<p>Notre article se propose d’aborder le domaine très vaste que des <i>représentations</i> et des <i>stéréotypes sur l’Autre</i>. Nous appliquerons nos réflexions et analyses au domaine du discours, vu comme actualisation du langage, comme hypostase dynamique de celui-ci. Le discours est d’ailleurs le lieu où les représentations et les stéréotypes se constituent, se modifient et se désagrègent, apportant à la représentation une dimension objective et observable. Le type de discours choisi est celui médiatique, un baromètre très sensible de toute modification représentationnelle. Ce type de discours est en égale mesure <i>transmetteur</i> et <i>créateur</i> de stéréotypes dans une société ainsi qu’un miroir assez fidèle des représentations et stéréotypes en circulation dans une société dans une période de temps donnée. Après une analyse des représentations sur la France et les Français identifiées dans la presse roumaine des années 1990-2007, notre article se propose d’observer les éventuelles modifications intervenues pendant les 15 dernières années et d’identifier les éléments qui ont contribué à ces changements représentationnels.</p>	
<p>Monica TIMOFTE Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava monica.timofte@litere.usv.ro</p>	<p><i>Despre timpul lexical în Cartea Facerii</i></p>
<p>Simona-Magdalena TRUȘCAN Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava joy_s_m@yahoo.com</p>	<p><i>Juxtaposition of Text and Image in Comics</i></p>
<p>Anca Elisabeta TURCU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava anca.turcu@usm.ro</p>	<p><i>Tirania timpului și iluziile Expresionismului german</i></p>
<p>Luminița Elena TURCU Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava luminitaturcu@litere.usv.ro</p>	<p><i>Time and Other Universal Truths in Pride and Prejudice</i></p>

<p>Cristina-Maria ȚURAC Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava cdrahta@yahoo.fr</p>	<p><i>Les marques culturelles dans la traduction en français du roman Iepurii nu mor de Savatie Baștovi</i></p>
<p>Magdalena VIRAMONTE DE ÁVALOS Universitatea Națională din Córdoba, Argentina viramontem@gmail.com</p>	<p><i>Descubriendo a Coseriu en la carrera de Lengua Española</i></p>
<p>Dumitru Cornel VÎLCU Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj- Napoca cornel.vilcu@gmail.com</p>	<p><i>Temporalitate fenomenologică: primul raport semiotic și planul universal al limbajului la Coșeriu</i></p>
<p>Din lingvistica lui Eugeniu Coșeriu putem afla, dacă întreprindem o lectură atentă, sistematică, poate chiar speculativă, lucruri extrem de prețioase pe care le-am fi pus, ca descoperiri, mai degrabă în sarcina filosofilor, a istoricilor gândirii și a epistemologilor. Iar unele dintre ideile acestui gânditor au, fără îndoială, pentru a-i prelua o celebră formulare, o extraordinară importanță pentru „înțelegerea existențială a omului”, fie el „actual” sau dintotdeauna. Principala afirmație a comunicării mele ar fi că fenomenologia, cu ale sale faimoase reducții transcendentă și eidetică, dar și cu deschiderea fundamentală pe care doar ea o face posibilă înspre înțelegerea alterității, nu e doar un curent în gândirea esențială a secolului XX și a celor următoare, inițiat de către Edmund Husserl și continuat de alți intelectuali fundamentali, ci și (la mai mare adâncime, de unde întemeiază și justifică deja-menționata direcție filosofică) modul prin excelență de a gândi al tuturor oamenilor, în ceea ce lingvistul de origine română numește primul raport semiotic. Aceasta, pentru că semnificările nu sunt nimic altceva decât (sub formă fixată idiomatic) intuiție eidetică, forme-cuconținut specifice competenței lingvistice în planul ei istoric, pornind de la care (doar) subiectul cunoscător, dar și cel acțional se poate orienta spre realitate, pentru a o înțelege, pentru a-i face față, pentru, eventual, a o modifica etc.; orice act lingvistic real pornește de la limbă către domeniul vorbirii și al designării. De asemenea și la rândul lor, designatele nu sunt nimic altceva decât (ceea ce Husserl numește) obiecte intenționale, realii existente și eficiente exact așa cum actele lingvistice le</p>	

fac să fie și să conteze în universul pro-pus, prin gândire și expresie, de către subiectul vorbitor. Cum, însă, fenomenologia e o teorie (și, „la bază”, o practică intuitivă) a posibilităților fondatoare mai degrabă decât una a concretului, domeniul temporalizării fenomenologice, în cadrul primului raport semiotic integralist/ coșerian, presupune simpla desfășurare a unui logos semantikos configurator-de-lumi care ar putea fi numite „ficționale” (sau, cu faimoasa expresie a aceluiași Husserl: bloß einbildenden) – aceasta, dacă limbajul n-ar fi, ne atrage atenția, în descendență aristoteliană, Coșeriu, în întregul său și în toate dimensiunile sale, anterior distincției între existent și inexistent, ca și „dubletelor” (specifice intenționalității post-lingvistice a vorbitorilor individuali) adevărat-fals, reușit-nereușit, revelatorplasticizant ale text-discursurilor apofantice, respectiv pragmatice și poetice. Prima, în consecință, dintre cele două prezentări strâns interconectate pe care vi le propun ar privi designarea; universul acesteia reprezintă punctul de pre-intersecție al timpului ca paradoxală, mereu tensionată, unitate a trecutului, prezentului și viitorului (văzute, însă, în termeni mai apropiați de cei, reluați ca atare și de către Coșeriu, ai Sfântului Augustin, ca dintre memorie, atenție și starea-de-așteptare).

Temporalitate „ec-statică”: cel de-al doilea raport semiotic și intenționalitățile vorbitorului în lingvistica integrală

În prelungirea revoluționarei concepții despre timp a Sfântului Augustin, Heidegger a definit această dimensiune centrală a existenței umane drept unitate aporetică a trei „ec-staze” (trei moduri ale transcendenței Dasein-ului): cele ale viitorului, trecutului și prezentului, fiecare dintre acestea, la rândul ei, experi(ment)abilă la un mod autentic sau inautentic. Astfel, timpul nu e o dimensiune a universului decât în măsura în care decurge din (auto)temporalizarea eului – în termenii autorului deja pomenit: întrebarea corectă, în ce-l privește, nu e niciodată ce este timpul?, ci cum este timpul? sau, și mai bine, cine este timpul?, răspunsul „bun” la această ultimă variantă de formulare fiind: timpul este Dasein-ul. Pe de altă parte, în lingvistica integrală, dincolo de primul raport semiotic și (așadar) de constituirea unor stări de fapte designate (ca ansambluri de obiecte intenționale, profilate pe fundalul [cunoașterii] lumii vorbitorului) avem, cum bine știm, un al doilea raport semiotic prin care trecem de la designare

la sens – acesta din urmă reprezentând (lucru important: în același act de limbaj) poziționarea explicită sau implicită a vorbitorului individual în raport atât cu ceea ce tocmai a enunțat designativ, cât și cu virtualii sau actualii săi interlocutori. Cu alte cuvinte, dacă în primul raport semiotic (integralist, coșerian) eul își proiectează propria realitate/ lume, în cel de-al doilea el totodată se resituează față de aceasta și se deschide spre (dialogul cu) alteritate(a). Or, niciodată explorată până la capăt sau cu „unelte” cu adevărat adecvate în fenomenologie, fie aceasta transcendentală (husserliană) sau existențial-hermeneutică (heideggeriană), problema alterității e pusă, cu o acuitate excepțională și cu rezolvări surprinzătoare în operele a (cel puțin) trei autori a căror relaționare cu Eugeniu Coșeriu și ideile lui ne poate ajuta enorm în înțelegerea „viziunii” despre timp a lingvistului român. E vorba despre Wilhelm von Humboldt, care insistă asupra caracterului eminent dialogic al limbajului (mergând până la a spune explicit: „eu fără tu e un pur neant”); Emmanuel Levinas, care definește survenirea (originară, nașterea) timpului drept dia-cronie între, pe de o parte, un eu (fenomenologic) și lumea lui și, pe de altă parte, Celălalt ca provocare-somație niciodată pe deplin rezolvabilă sau asimilabilă; și, în fine, Martin Buber, cel mai radical teoretician al întâlnirii-cu-altul ca dimensiune a ființei absolut ireductibilă la simpla relație subiect-obiect. Revenind la Coșeriu, doar o explorare de nivel semiotic (în sensul științei generale a semnelor, inclusiv non-lingvistice, despre care vorbeau „un” Saussure sau „un” Peirce) a rolului pe care limbajul și-l poate asuma în lume ne poate dezvălui cele trei dimensiuni în mod real, efectiv alteritare ale discursului în planul individual al limbajului: configurat în mod fundamental, inclusiv la nivelul sensului,+ ca logos semantikos, acesta („simplu” sau „purul” limbaj) capătă, de fiecare dată când e rostit, transmis, adresat de către eu altuia, o intenționalitate secundară, individual-personală, de tip apofantic, comunicativ-pragmatic sau poetic. În comunicarea mea, voi relaționa explicit (și, pe cât posibil, sistematic) cele trei dimensiuni clasice/ cele trei ec-staze înțelese ca deschideri sau chiar dia-cronii alteritare ale timpului: trecutul, prezentul și viitorul cu, pe de o parte, cele trei tipuri de discurs mai-sus-menționate și, pe de altă parte, cele trei tipuri fundamentale de semn propriu-zis pe care Coșeriu (cu predilecție în studiul Semn, simbol, cuvânt) le recunoaște ca realizabile inclusiv prin texte, la nivelul individual al limbajului. Astfel, 1. discursul apofantic intră în corespondență cu trecutul, cel comunicativ-pragmatic cu viitorul și cel

poetic cu prezentul, dar și cu in-actualizarea (punerea în criză a) acestuia; tot așa, 2. tipul fundamental de semn(e) textualdiscursiv(e) aferent logosului apophantikos e terminologia; logos-ul pragmatikos operează, în mod esențial, cu semnale; last but not least, logos-ul poetikos operează în mod fundamental cu simboluri – acestea, la rândul lor, definite/ caracterizate de către Coșeriu în două maniere diferite, după cum lingvistul român își ia drept sursă de inspirație concepția aristotelică sau pe cea (hegelian-) saussureiană.

<p>Felicia VRÂNCEANU Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți felichi_2000@yahoo.com</p>	<p><i>Gheorghe Jernovei: intuiția timpului recuperat</i></p>
<p>Ludmila ZBANȚ și Nina ROȘCOVAN Universitatea de Stat din Moldova lzbant@yahoo.fr ninaroscovan@yahoo.com</p>	<p><i>Timpul în textul ficțional (în original și în traducere). Tradiție și actualitate</i></p>

Reflectarea timpului în limbă generează temporalitatea. Perspectiva temporală pornește de la subiectul uman plasat în interiorul timpului, care, la rândul său, valorifică limbajul ca modalitate de spațializare a timpului. Totodată, Eugeniu Coșeriu pune în valoare raportul de reciprocitate între timp și schimbarea lingvistică, adică între timp și limbaj, raport care nu este considerat de autor ca unic și reciproc. Emitem ipoteza că acest raport va oferi tipuri de funcționare mai speciale în textul ficțional, în special în condițiile înscrierii acestuia în diverse tablouri culturale și lingvistice pe care le vom compara în baza textului original și a versiunii traduse.

Pentru Gerard Genette literatura este arta limbajului, în textul literar spațialitatea și temporalitatea deviază și permit "a ieși din câmpul obișnuit al exercitării limbajului, marcat de preocupările de adevăr". Tzvetan Todorov propune trei categorii pentru analiza structurii și semnificației unui text literar, categoriile modului, timpului și viziunii. Relevantă cercetării este categoria timpului care în părerea autorului relevă relațiile stabilite între doua axe temporale precum temporalitatea discursului (sintagmatică, lineară, evidențiată de durata de parcurgere a operei/textului) și temporalitatea ficțională (complexă, organizată paradigmatic, percepută de receptor). În același context Umberto Eco înaintează trei intenții de interpretare literară, anume intentio auctoris, intentio operis și intentio

lectoris, precizând că „o semiotică a interpretării (teorii ale cititorului model și ale lecturii ca act de colaborare) caută de obicei în text figura cititorului constituent și prin urmare caută, la rândul ei, în intentio operis criteriul pentru a evalua manifestările lui intentio lectoris”. Astfel relevăm variate timpuri în textul literar, precum timpul scriitorului (perioada istorică de viață și creație a scriitorului), timpul universului ficțional (generat de lumea textului) și timpul cititorului (prezentul lecturii).

Oana ZUGRAVU
Universitatea „Ștefan cel Mare” din
Suceava
oanazugravu1980@gmail.com

*Devenirea anti-pieseii Cântăreța
cheală. Context lingvistic și
temporal*

Eugen Ionescu va deveni treptat, într-o altă țară, respectiv într-un alt context lingvistic și temporal, Eugène Ionesco, renumitul creator al noului teatru, încetățenit ca teatru al absurdului. Țara care l-a adoptat i-a certificat meritele, desemnându-l membru al Academiei Franceze, în 1970, dincolo de reticența inițială cu care a fost întâmpinat. Acesta din urmă a survenit deoarece publicul căutat de dramaturg era încă în formare, iar critica trebuia să treacă mai întâi de toate de ideologie, indiferent de natura acesteia, pentru a putea analiza corect noul fenomen teatral. Numită de autorul însuși *antipiesă*, *Cântăreța cheală*, jucată pentru prima dată în 1950, la Théâtre des Noctambules, Paris, suscită și acum interesul criticii, al regizorilor și al publicului, dovadă fiind multiplele reprezentațiile ale sale.

Scopul studiului propus este acela de a continua demersurile exegetice în relevarea a ceea ce am numit *devenirea anti-pieseii Cântăreța cheală*. Mă interesează descifrarea mecanismului de transformare a variantei inițiale a anti-pieseii, scrisă în limba română în 1943, *Englezește fără profesor*, în opera care va ilustra nu numai debutul dramaturgului francez de origine română, ci și lansarea noului teatru pe scena universală. Voi avea în vedere analiza comparată a celor două texte din punct de vedere lingvistic, dar și temporal – istoric și cultural. Ipoteza de la care voi porni este următoarea: *Englezește fără profesor* reprezintă pentru *Cântăreța cheală* un simplu *hipotext* sau este un *moment de referință* pentru ambele literaturi? Indiferent de situație, am în vedere statutul de *variantă inițială* a unui text care atestă primele mișcări artistice ale teatrului absurdului, dovedindu-se a fi *germenele* acestui nou teatru.

Rămâne să demonstrăm în studiul propus caracterul de *hipotext* al variantei românești sau chiar *re-ființare* acesteia într-o variantă adaptată și stilizată, cea franceză.

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

*Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării*
Factum per Litteras

NOTES

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

*Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării*
Factum per Litteras

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

*Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării*
Factum per Litteras

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

*Facultatea de Litere și
Științe ale Comunicării*
Factum per Litteras

